

خسارات اقتصادی ناشی از شیوع بیماری کرونا در جهان و ایران

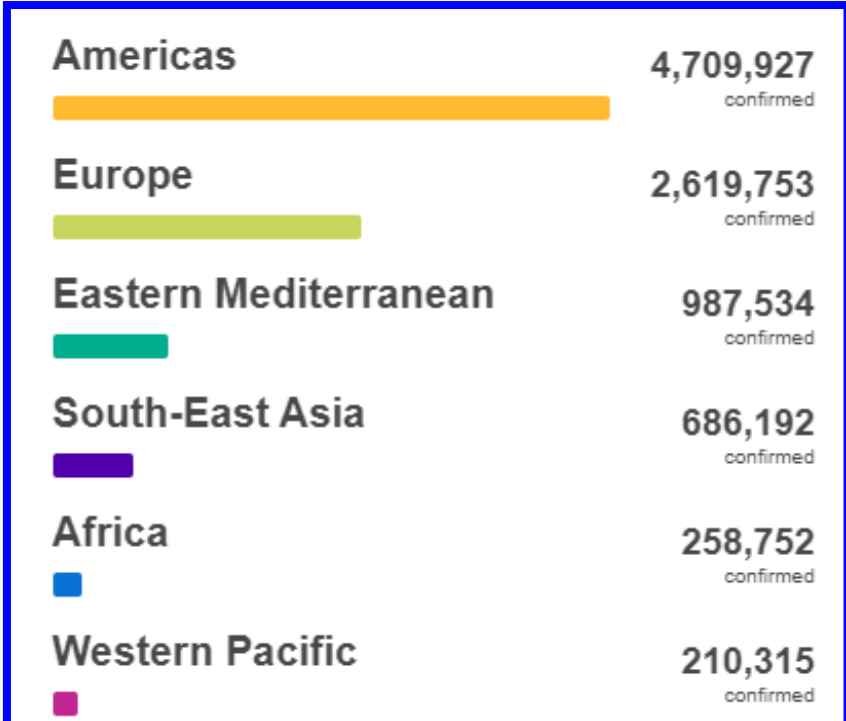
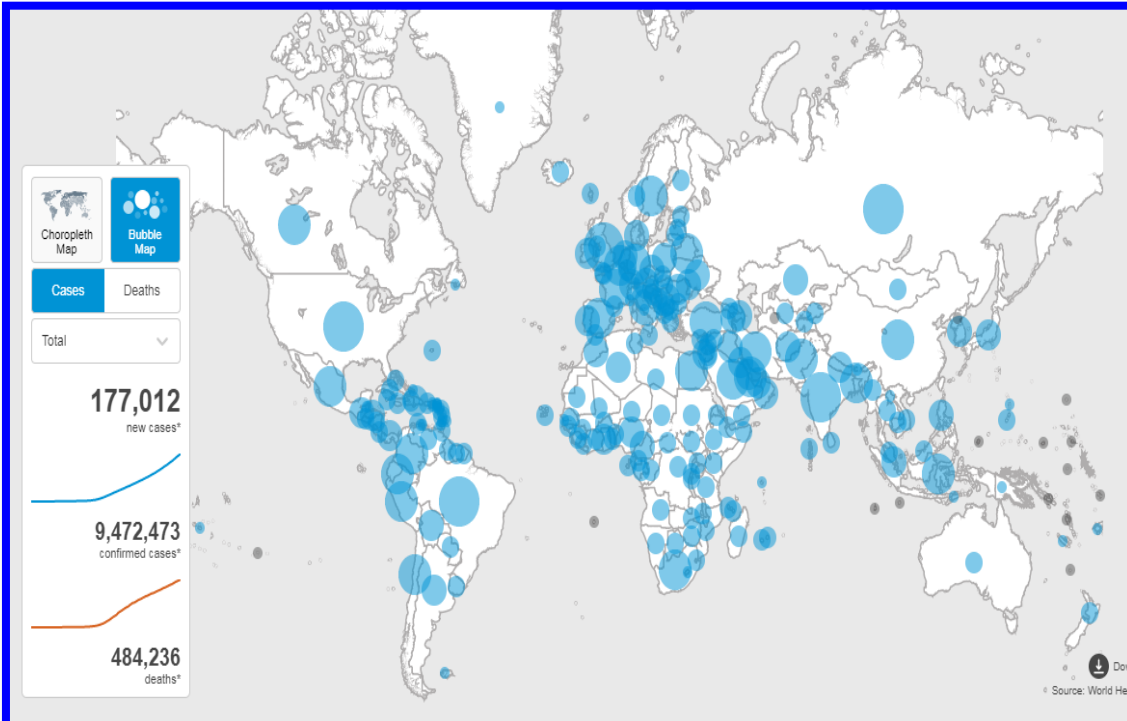
مرکز پژوهش‌های اقتصادی اتاق ایران

تیر ۱۳۹۹

پاندمی کرونا یک شوک جهانی

مرکز پژوهش‌های استراتژیک ایران

Source: World Health Organization

9,726,699
Confirmed Covid-19 cases

491,925 total deaths	4,890,038 total recovered
--------------------------------	-------------------------------------

	Cases	Deaths		Cases	Deaths
United States	2,467,658	125,046	Spain	247,905	28,338
Brazil	1,274,974	55,961	Italy	239,961	34,708
Russia	619,936	8,770	Iran	217,724	10,239
India	490,401	15,301	Mexico	202,951	25,060
United Kingdom	310,836	43,498	France	199,473	29,781
Peru	272,364	8,939	Pakistan	195,745	3,962
Chile	263,360	5,068	Turkey	194,511	5,065
Spain	247,905	28,338	Germany	194,036	8,965

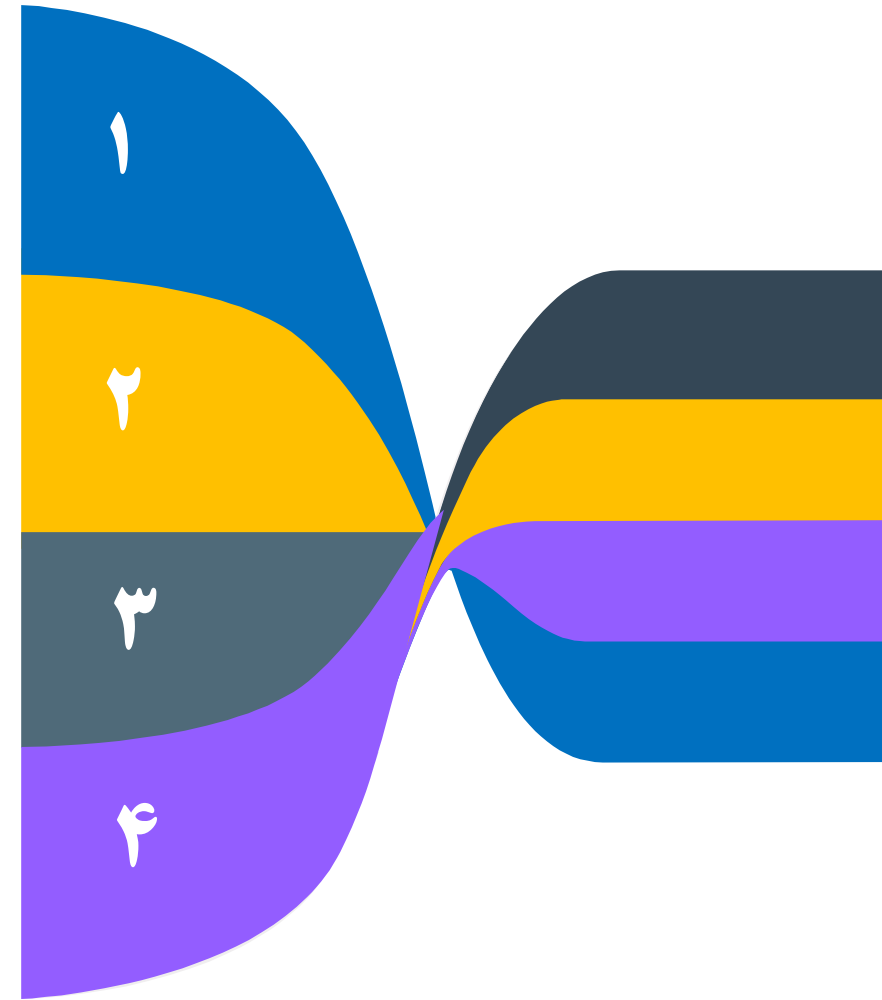
<https://multimedia.scmp.com/widgets/china/wuhanvirus/>

این اولین رکودی است که بر اثر یک پاندمی در **۱۵۰ سال** اخیر ایجاد شده است.

وسعت اثرگذاری شیوع این بیماری به حدی است که **سراسر پیکره اقتصاد جهانی را** در بر گرفته است.

عدم قطعیت بالا در خصوص رفتار این بیماری و نتایج آن در مناطق مختلف، از **نتایج نامطلوب طولانی مدت بر پیکره اقتصاد در سطح جهانی** حکایت دارد.

اندازه و استمرار تأثیر اقتصادی این ویروس **ناشناخته** است.

پاندمی کرونا یک شوک جهانی

کشورهایی که در سطح بالایی از شیوع بیماری کرونا آسیب دیدند:
بر اساس آمارهای ۵ مارس ۲۰۲۰

۶۰ درصد از عرضه و تقاضای جهانی (GDP)

۱

ایالات متحده - چین - ژاپن - آلمان - انگلیس - فرانسه - ایتالیا
اقتصادهای بزرگ جهان را تشکیل می دهند.

۶۵ درصد از تولیدات جهانی

۲

۴۱ درصد از کالاهای صادراتی در جهان

۳

اگر این کشورها یک عطسه کوچک بزنند،
کل دنیا را سرما فرا خواهد گرفت.

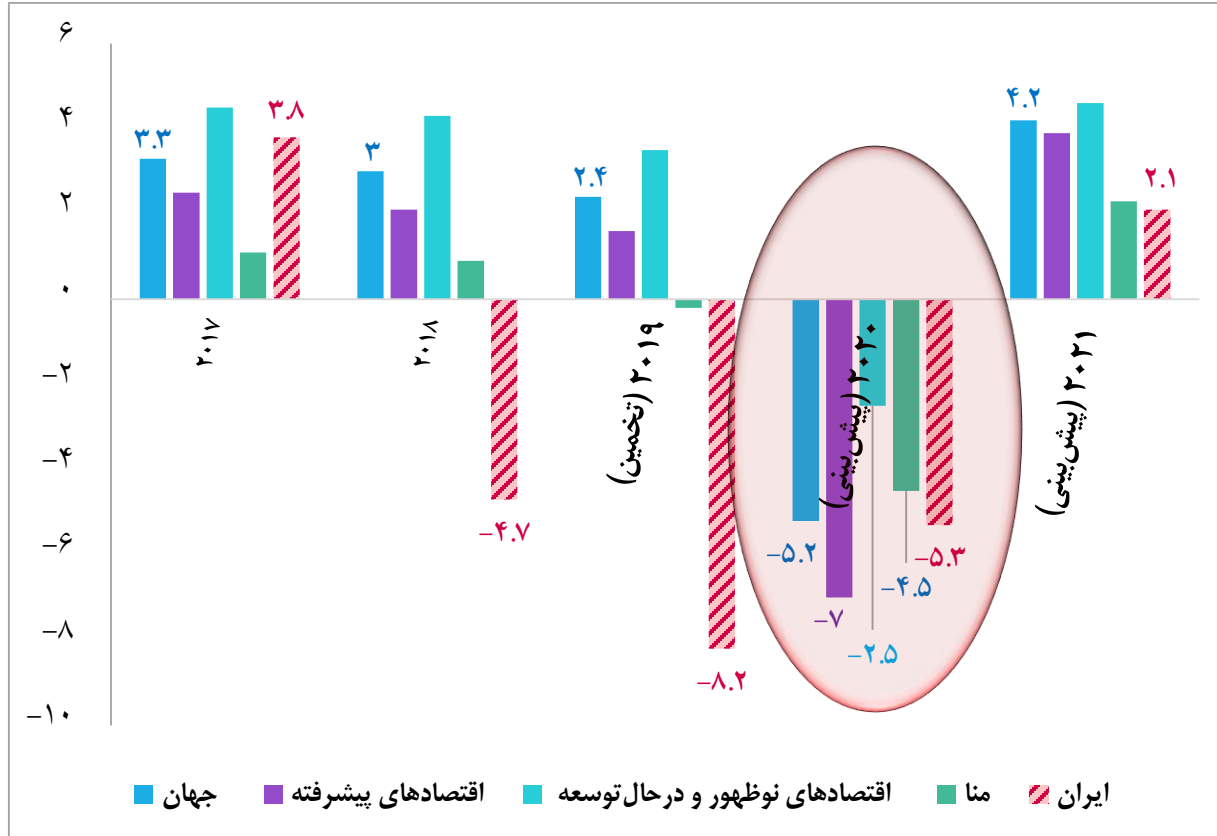

اثرات ویروس کرونا بر چشم‌انداز اقتصادی جهان

اثرات ویروس کرونا بر چشم‌انداز اقتصادی جهان

پیش‌بینی بانک جهانی در ژوئن ۲۰۲۰ از رشد اقتصادی

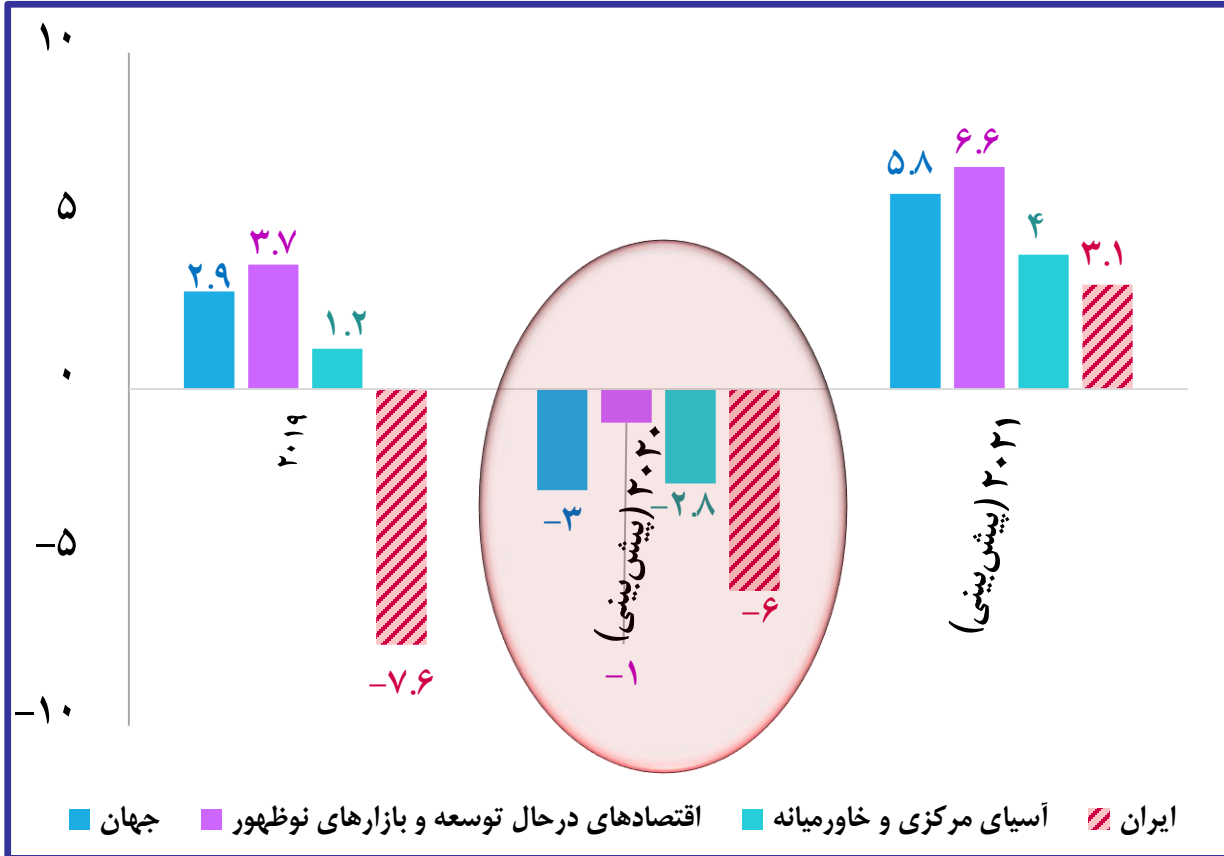
مأخذ: بانک جهانی

- کووید ۱۹ عمیق‌ترین رکود جهان از بعد جنگ جهانی دوم را ایجاد کرده و بیشترین آسیب آن بر روی **رشد اقتصادی در بلندمدت** است.
- پیش‌بینی بانک جهانی از **کاهش ۵.۲ درصدی** رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۲۰ خبر می‌دهد.
- پیش‌بینی بانک جهانی از **کاهش ۷ درصدی** رشد اقتصادی کشورهای پیشرفته در سال ۲۰۲۰ خبر می‌دهد.
- این پاندمی باعث اولین انقباض در تولید اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه حداقل در **۶ دهه اخیر** شده و پیش‌بینی می‌شود تا **۲.۵ درصد کاهش رشد** داشته باشند.
- پیش‌بینی بانک جهانی از کاهش تولید در منطقه **منا** بیش از **۴ درصد** و افت سرانه تولید ناخالص داخلی این منطقه **۵.۸ درصد** در سال ۲۰۲۰ است.
- در میان کشورهای **منا**، **کشورهای صادرکننده نفت** به علت شوک کرونا و متعاقباً شوک نفت آسیب بیشتری را تجربه خواهند کرد.

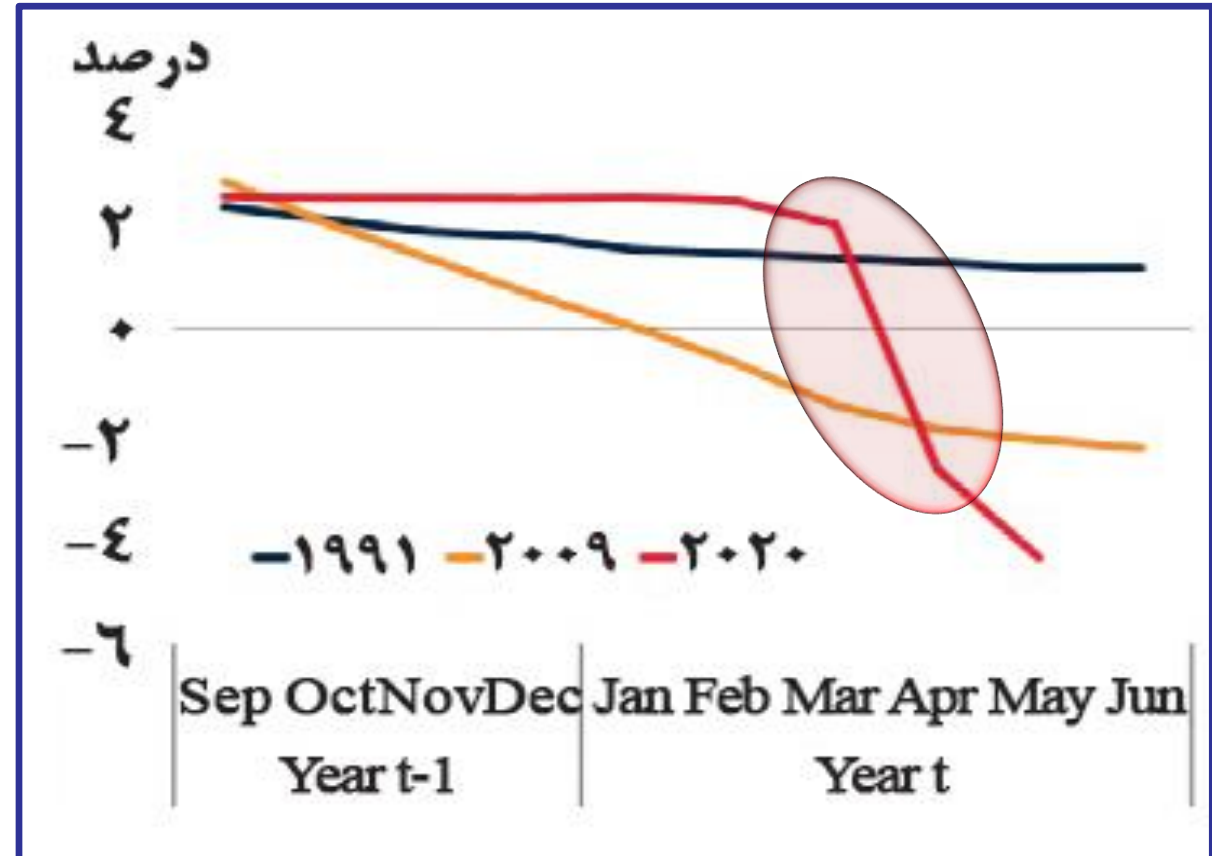
اثرات ویروس کرونا بر چشم‌انداز اقتصادی جهان

پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول در آوریل ۲۰۲۰ از رشد اقتصادی

مأخذ: صندوق بین‌المللی پول (IMF)

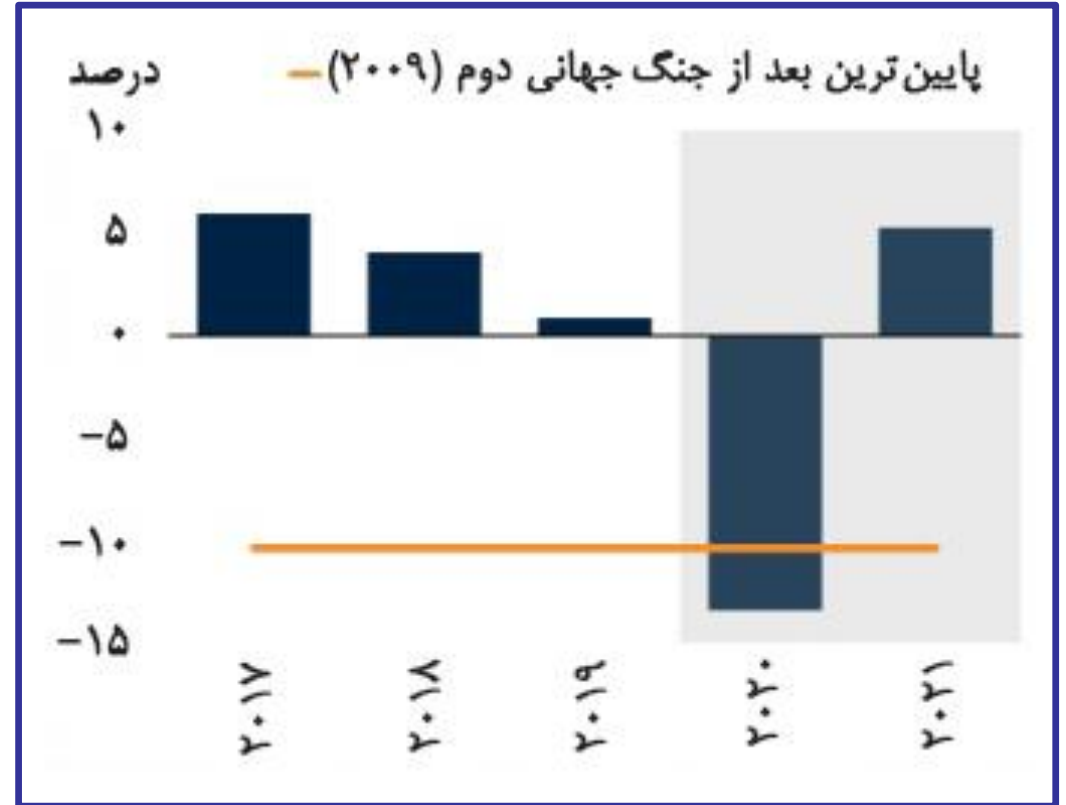
مقایسه پیش‌بینی‌های رشد اقتصادی جهان

مأخذ: بانک جهانی ۲۰۲۰

اثرات ویروس کرونا بر چشم‌انداز اقتصادی جهان

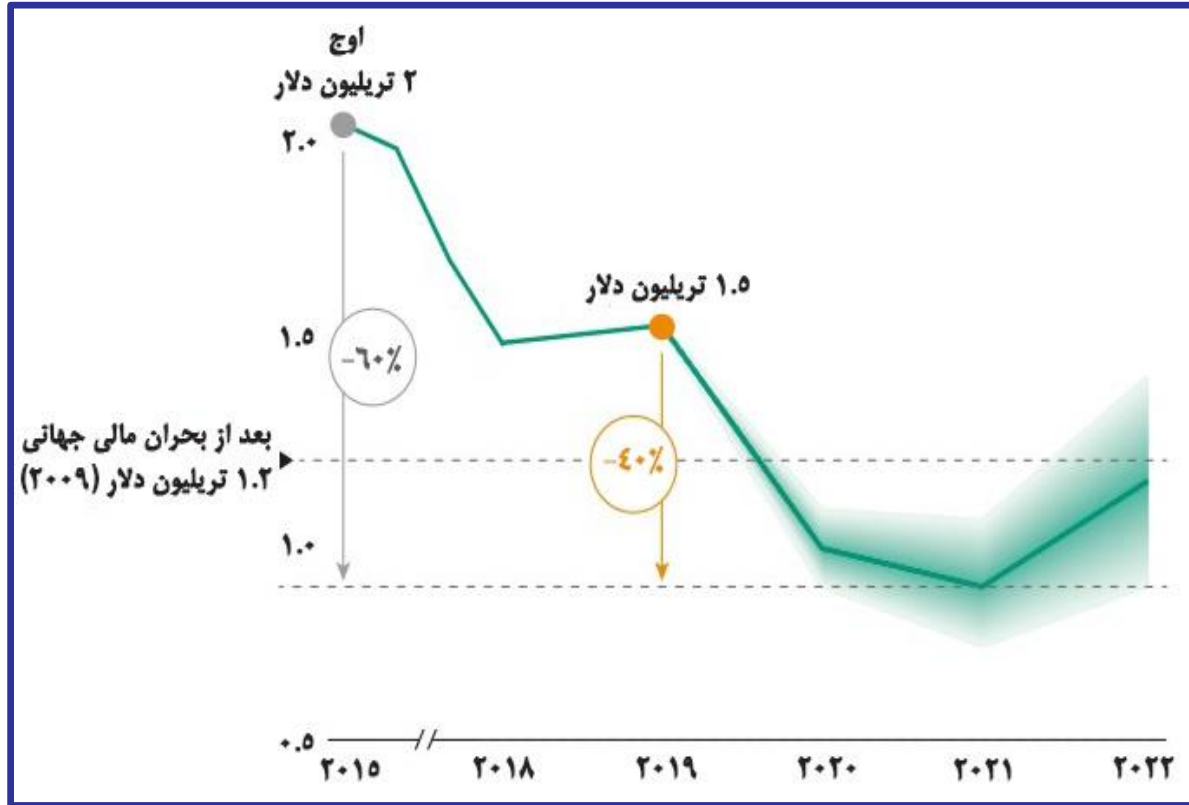
رشد تجارت جهانی - درصد

* تجارت، متوسط حجم صادرات و واردات است. بخش سایه خورده نشان از پیش بینی دارد.
 مأخذ: بانک جهانی

- پیش بینی می‌شود تجارت جهانی (متوسط حجم صادرات و واردات) در سال ۲۰۲۰ معادل ۱۳.۴ درصد کاهش یابد که بیشتر از افتی می‌باشد که در زمان بحران مالی جهان تجربه شده است.

جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی جهانی - تریلیون دلار

مأخذ: آنکتاد

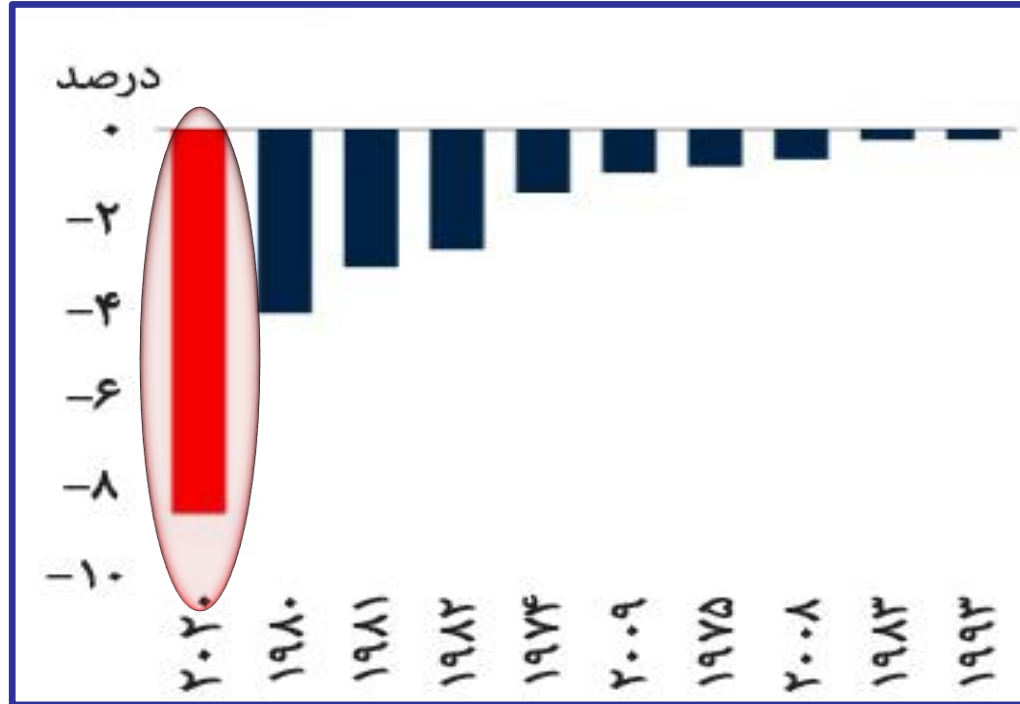
- پیش بینی کاهش ۴۰ درصدی در ۲۰۲۰ (از ۱.۵۴ تریلیون دلار در ۲۰۱۹ به زیر ۱ تریلیون در ۲۰۲۰ که برای اولین بار از سال ۲۰۰۵ است).
- پیش بینی کاهش ۵ تا ۱۰ درصدی در ۲۰۲۱ و کاهش ۶۰ درصدی در ۲۰۲۱ نسبت به ۲۰۱۵ (از ۲ تریلیون دلار به کمتر از ۹۰۰ تا).

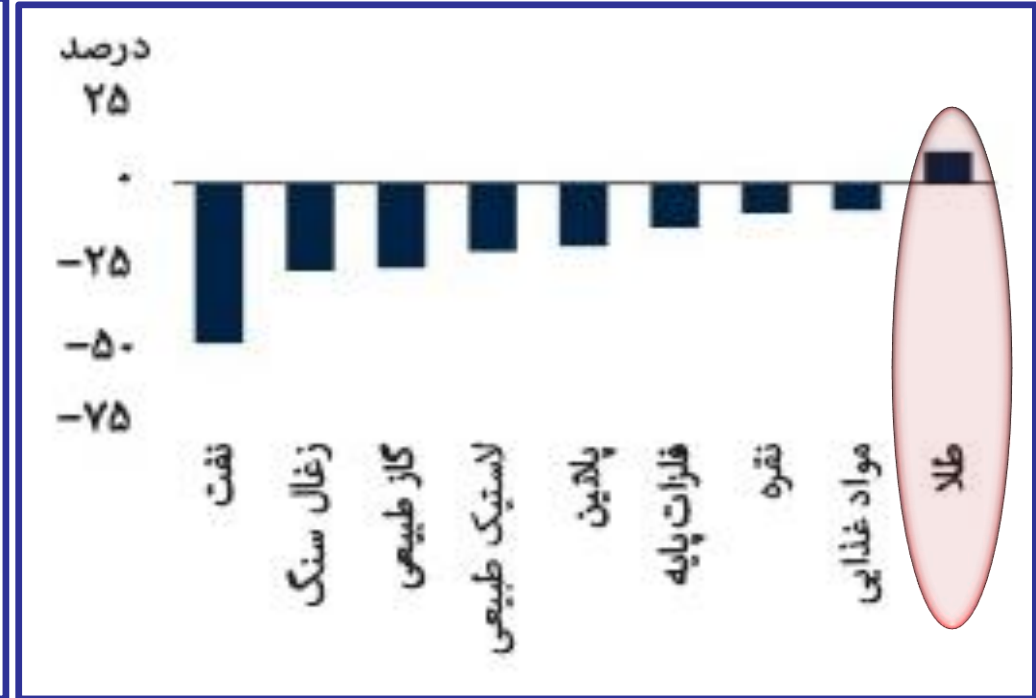

اثرات ویروس کرونا بر چشم‌انداز اقتصادی جهان

سال‌های بیشترین کاهش در تقاضای نفت

تغییرات قیمت کالاها از ژانویه ۲۰۲۰

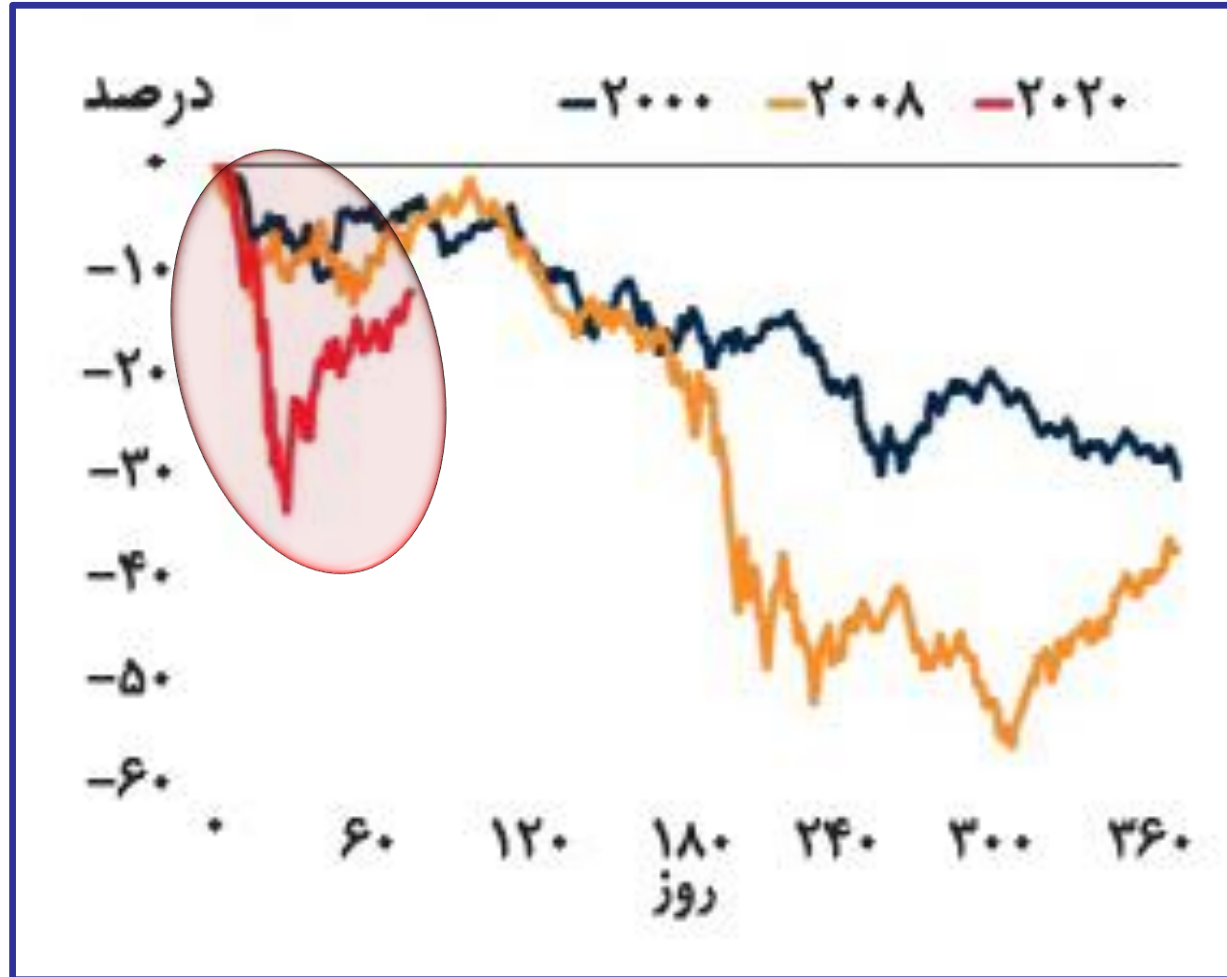
- **آژانس بین‌المللی انرژی** نیز پیش‌بینی کرده در سال ۲۰۲۰ نسبت به ۲۰۱۹ تقاضای نفت خام **کاهش ۹ درصدی** را تجربه کند، اتفاقی که حتی کاهش تولیدات «اوپک+» نیز آن را جبران نخواهد کرد.
- افت حدود ۷۰ درصدی قیمت نفت خام برنت از اواخر ژانویه تا اواسط آوریل ۲۰۲۰ (بیش از افت قیمت نفت در ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱)

ماخذ: بانک جهانی ۲۰۲۰

- پیش‌بینی افت ۱۶ درصدی قیمت فلزات اساسی برای سال ۲۰۲۰
- افزایش تقاضای احتیاطی طلا به دلیل گسترش عدم اطمینان در جهان

اثرات ویروس کرونا بر چشم‌انداز اقتصادی جهان

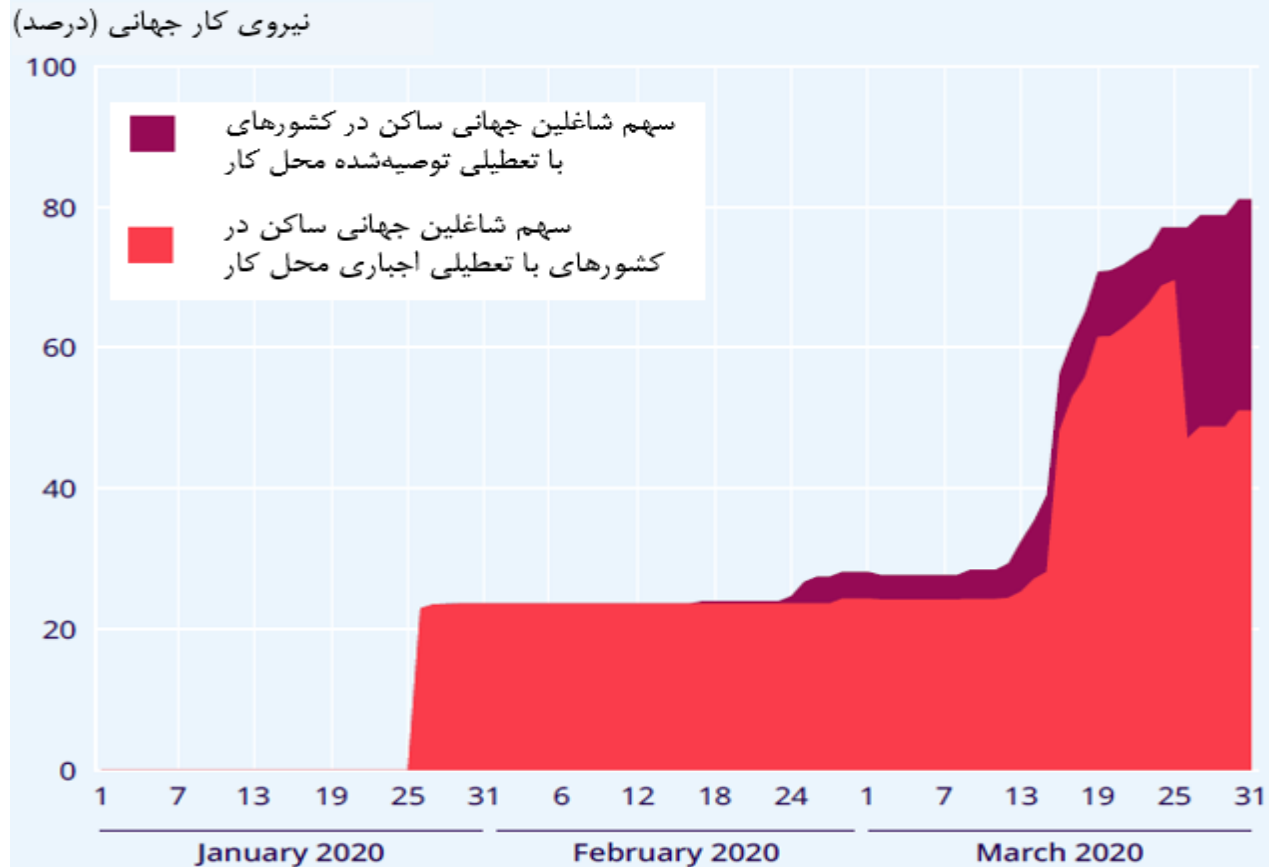
تحولات بازار سهام جهانی

اثرات ویروس کرونا بر چشم‌انداز اقتصادی جهان

برآوردهای جدید سازمان بین‌المللی کار در اول آوریل ۲۰۲۰

وضعیت اشتغال در کشورهای با تعطیلی محل‌های کار

مأخذ: ILOSTAT، برآوردهای سازمان بین‌المللی کار، نوامبر ۲۰۱۹ و ردگیری آکسفورد از واکنش‌های دولتی به کووید-۱۹

برآوردهای جهانی سازمان بین‌المللی کار از **اول آوریل ۲۰۲۰** حاکی از آن است که ساعات کاری در فصل دوم سال ۲۰۲۰ به اندازه **۶.۷ درصد** کاهش خواهد یافت که معادل **۱۹۵ میلیون کارگر** تمام وقت است.

اقدامات کنترلی کامل یا جزئی در حال حاضر تقریباً **۲.۷ میلیارد نفر** نیروی کار را تحت تأثیر قرار داده که **۸۱ درصد** از کل نیروی کار جهان را شامل می‌شوند.

اثرات ویروس کرونا بر چشم‌انداز اقتصادی جهان

میزان تأثیر شیوع ویروس کرونا بر اشتغال در بخش‌های مختلف اقتصادی

شرایط اشتغال مبنا (برآوردهای جهانی برای سال ۲۰۲۰ پیش از کووید-۱۹)				اثر فعلی بحران بر تولید اقتصادی	بخش اقتصادی
سهم زنان (درصد)	نرخ دستمزد (میانگین دریاقتی ماهانه بخش تقسیم بر میانگین دریاقتی کل)	سهم در اشتغال جهانی (درصد)	سطح اشتغال (هزار نفر)		
۶۱,۸	۱,۲۳	۵,۳	۱۷۶۵۶۰	کم	آموزش
۷۰,۴	۱,۱۴	۴,۱	۱۳۶۲۴۴	کم	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۳۱,۵	۱,۳۵	۴,۳	۱۴۴۲۴۱	کم	اداره امور عمومی و دفاع؛ تأمین اجتماعی اجباری
۱۸,۸	۱,۰۷	۰,۸	۲۶۵۸۹	کم	تأمین آب، برق، گاز و ...
۳۷,۱	۰,۷۲	۲۶,۵	۸۱۰۳۷۳	کم-متوسط*	کشاورزی؛ جنگلداری و ماهیگیری
۷,۳	۱,۰۳	۷,۷	۲۵۷۰۴۱	متوسط	ساختمان
۴۷,۱	۱,۷۲	۱,۶	۵۲۲۳۷	متوسط	فعالیت‌های مالی و بیمه‌ای
۱۵,۱	۱,۴۶	۰,۷	۲۱۷۱۴	متوسط	معدن
۵۷,۲	۰,۶۹	۵,۴	۱۷۹۸۵۷	متوسط-بالا*	هنر، سرگرمی و تفریحی، و سایر خدمات
۱۴,۳	۱,۱۹	۶,۱	۲۰۴۲۱۷	متوسط-بالا*	حمل و نقل؛ انبارداری و ارتباطات
۵۴,۱	۰,۷۱	۴,۳	۱۴۳۶۶۱	بالا	خدمات اقامتی و غذایی
۳۸,۲	۰,۹۷	۴,۷	۱۵۶۸۷۸	بالا	مستغلات؛ فعالیت‌های بازرگانی و اجرایی
۳۸,۷	۰,۹۵	۱۳,۹	۴۶۳۰۹۱	بالا	ساخت (تولیدات کارخانه‌ای)
۴۳,۶	۰,۸۶	۱۴,۵	۴۸۱۹۵۱	بالا	عمده‌فروشی و خرده‌فروشی؛ تعمیرات خودرو و موتورسیکلت

مأخذ: ویرایش دوم دیده‌بان سازمان بین‌المللی کار؛ کووید-۱۹ و دنیای کار برآوردها و تحلیل‌های به‌روزرشده

سازمان بین‌المللی کار برآورد کرده، حدود **۱.۲۵ میلیارد کارگر**، معادل **۳۸ درصد از کل نیروی کار جهانی** در این بخش‌ها مشغول به فعالیت می‌باشند.

کاهش شدید در تولید و ریسک بالای اخراج نیروی کار

بخش‌های با بیشترین تأثیر پذیری

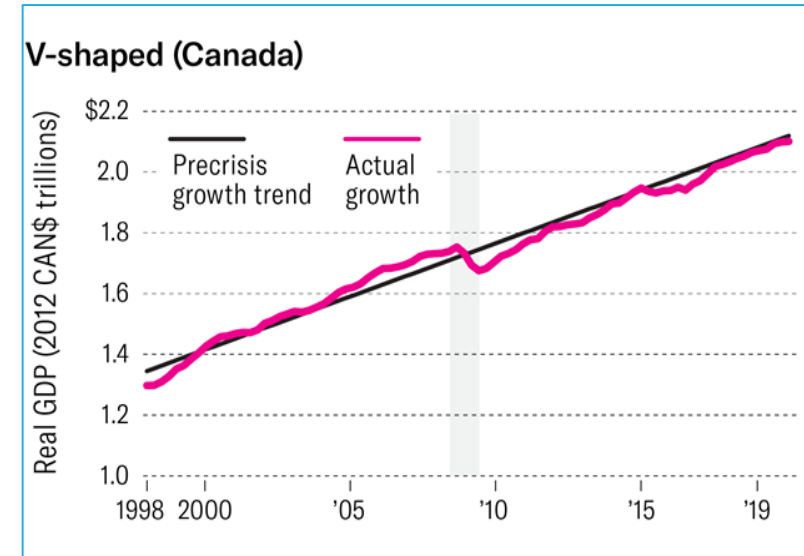
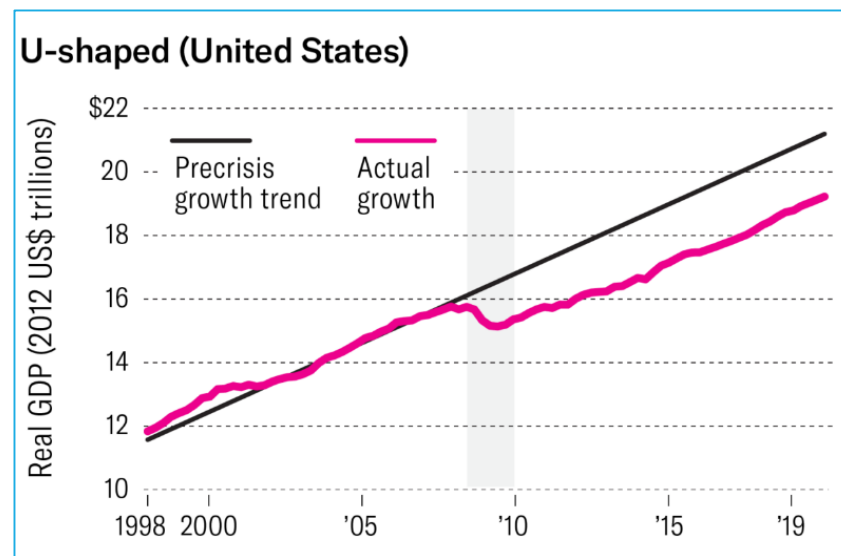
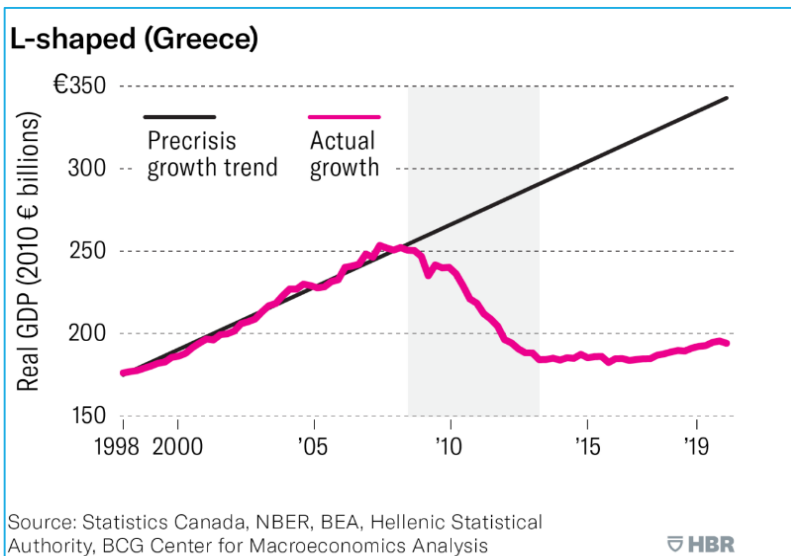
پرسش بزرگ؛ مسیر بازگشت به رشد در دوره بعد از کووید ۱۹ چگونه خواهد بود؟

پاسخ به این سوال بستگی به طیف وسیعی از متغیرها دارد، اینکه آیا شوک واقعاً گذرا است یا ادامه خواهد داشت؟ و آیا آسیب ساختاری وجود دارد یا خیر؟

شوک L شکل: رشد اقتصادی هرگز به مسیر پیشین خود باز نمی‌گردد و فاصله بین روند رشد اقتصادی پیش از بحران و پس از بحران که موجب افت تولید شده، به‌طور مستمر رو به افزایش می‌گذارد. این بدان معناست که بحران، آسیب ساختاری پایداری را به سمت طرف عرضه وارد کرده است.

شوک U شکل: رشد اقتصادی سقوط شدیدی می‌کند و هرگز به مسیر پیش از بحران باز نمی‌گردد. شکاف بین مسیر رشد پس‌ابحران و پیش از بحران معنادار است که ضربه شدید به طرف عرضه و افت تولید به‌طور نامحدود را نشان می‌دهد.

شوک V شکل: تولید کاهش پیدا می‌کند، اما رشد در نهایت به مسیر پیشین خود باز می‌گردد.

مأخذ: هاروارد بیزینس ریویو (HBR)

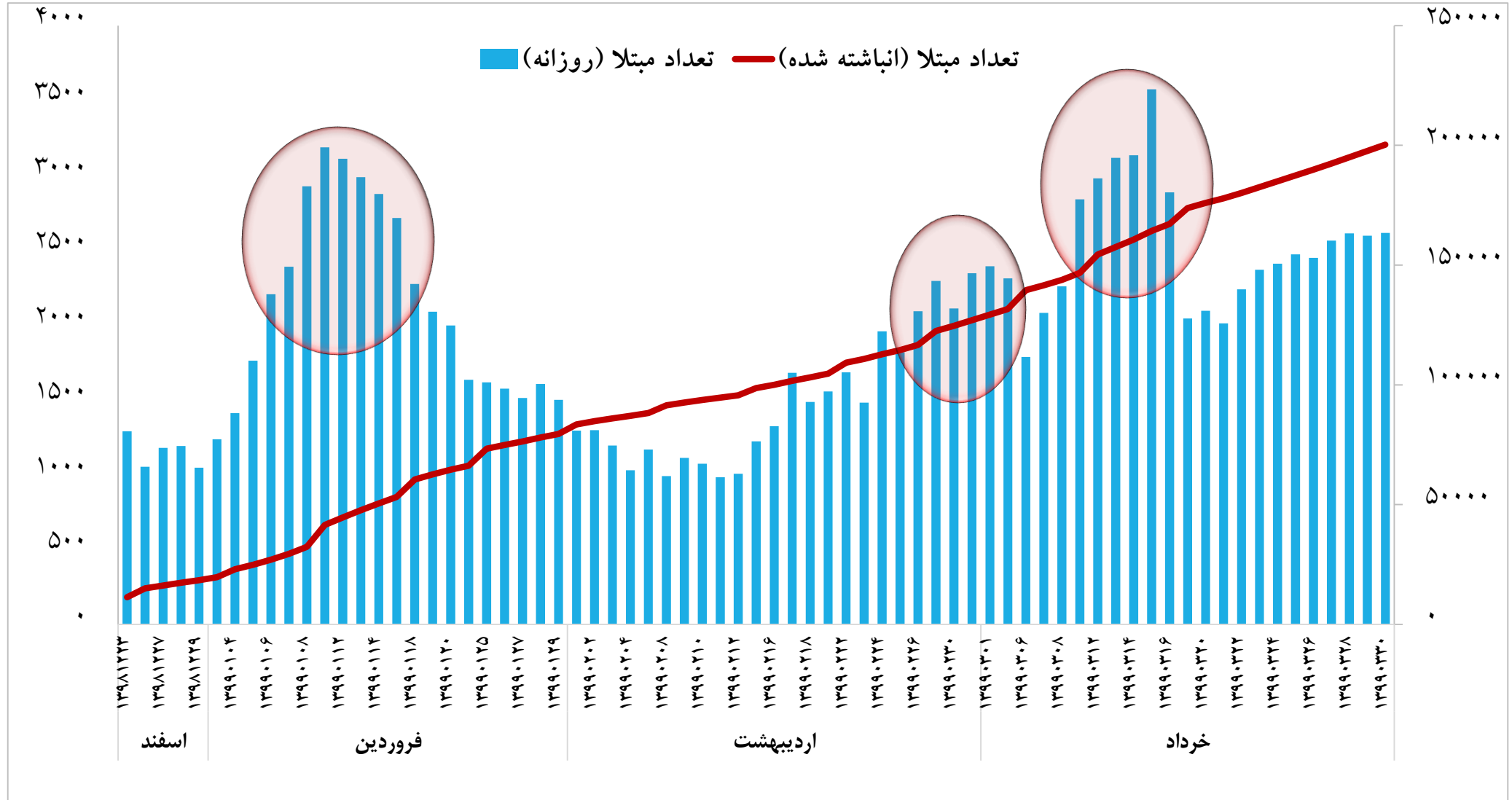
✓ بدون سیاستگذاری و نوآوری شانس وقوع سناریوی کمتر آسیب‌زای V شکل زیاد نخواهد بود.

خسارات ناشی از شیوع ویروس کرونا بر کشور ایران

روند شیوع بیماری کرونا در کشور

شرایط اقتصاد کشور قبل و بعد از وقوع شوک کرونا

نقض برجام و بازگشت مجدد شرایط تحریمها

شوک بازگشت تحریمها از **فروردین ماه ۱۳۹۷** تشدیدکننده نابسامانیهای اقتصاد کشور بوده و **کرونا** نیز به عنوان یک شوک خارجی پیش بینی نشده از **اسفند ماه ۱۳۹۸** برای اقتصاد کشور هزینه افزایی کرده است.

خروج سرمایه از تولید

• تشکیل سرمایه ثابت از سال **۱۳۹۰** به بعد همواره **روند نزولی** داشته است و **طی ۹ ماهه اول سال ۱۳۹۸** در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، رشد **منفی ۱۵ درصدی** را ثبت کرده است.

وضعیت رکودی حاکم بر اقتصاد

• نرخ رشد اقتصادی با **نفت منفی ۷ درصد** در پایان سال ۹۸ توسط مرکز آمار اعلام شده است.
• پیش بینی صندوق بین المللی پول در آوریل ۲۰۲۰ از نرخ رشد اقتصادی **۶- و ۳.۱ درصد** در سالهای ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ خبر می دهد.

افزایش لجام گسیخته قیمتها

• نرخ تورم سال ۱۳۹۸، معادل **۳۴.۸ درصد** و نرخ خرداد ماه سال جاری **۲۷.۸ درصد** برآورد شده است.
• پیش بینی صندوق بین المللی پول در آوریل ۲۰۲۰، از **افزایش ۳۴.۲** و **۳۳.۵ درصدی** نرخ تورم برای سال ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ حکایت دارد.

سقوط قیمت نفت و افزایش کسری بودجه دولت

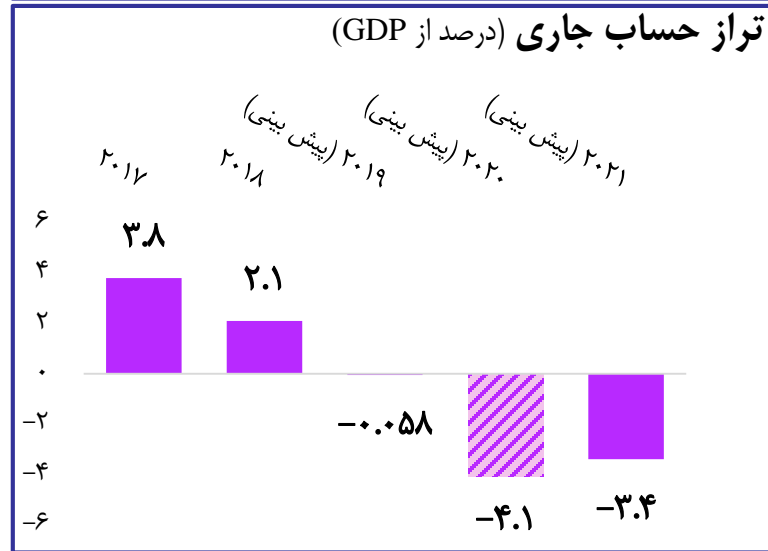
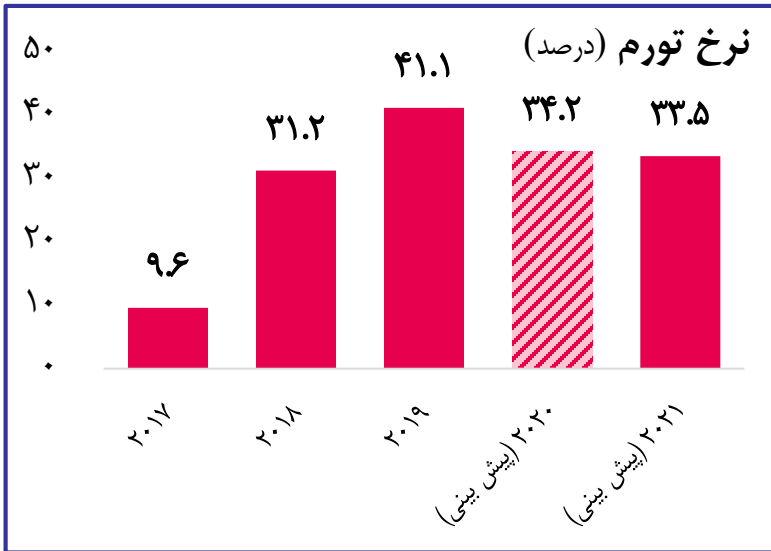
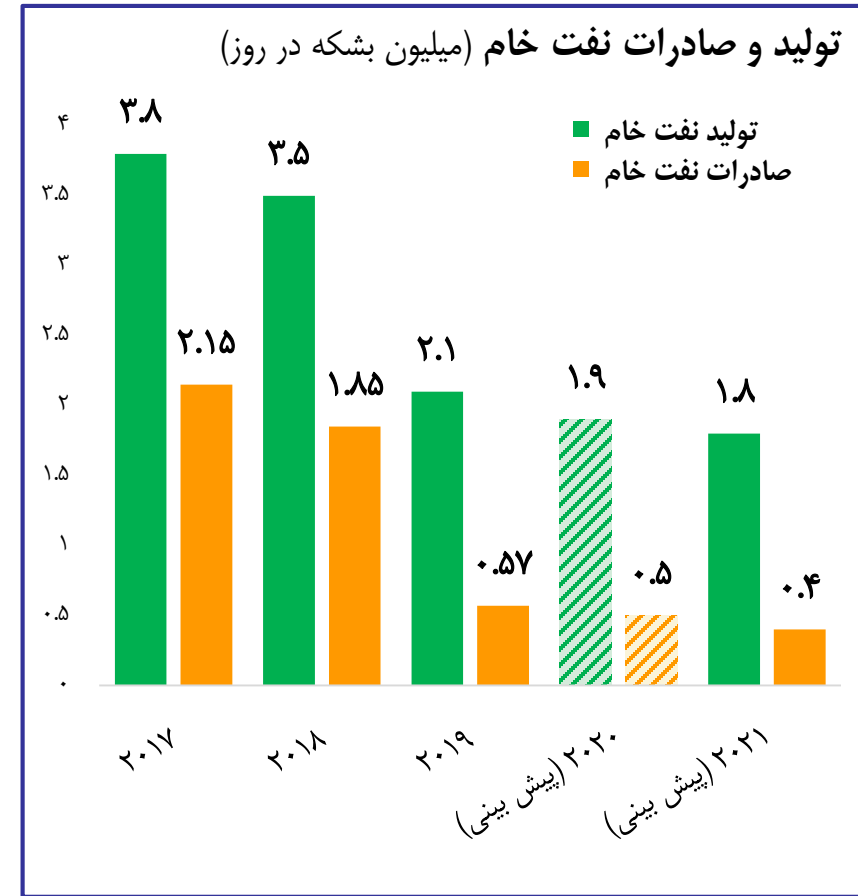
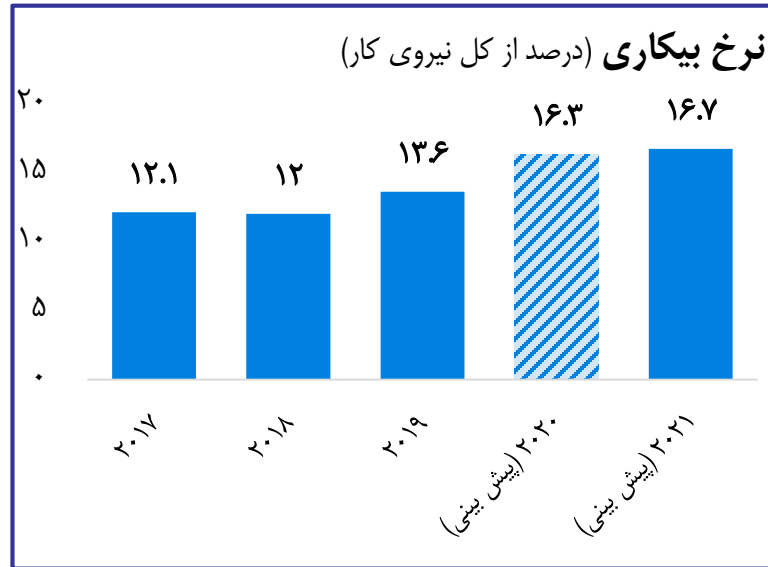
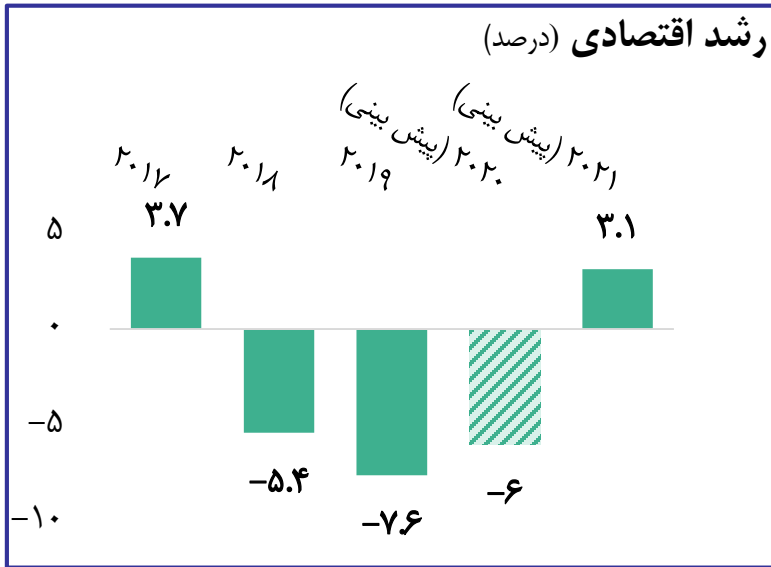
• کاهش **شدید قیمت نفت** که **محدودیت های ارزی** کشور را بیش از گذشته کرده است.
• کسری بودجه دولت در سال ۱۳۹۹ براساس برآوردهای مرکز پژوهش ها به **حدود ۱۸۵ هزار میلیارد تومان** تخمین زده شده است.

آشفته گی و نوسانات گسترده بازار ارز

• **نوسانات گسترده** و آشفته گی نرخ ارز با **افزایش هزینه های تولید**، بسیاری از بنگاه های تولیدی را در آستانه **تعطیلی** سوق داده است.

شرایط اقتصاد کشور قبل و بعد از وقوع شوک کرونا

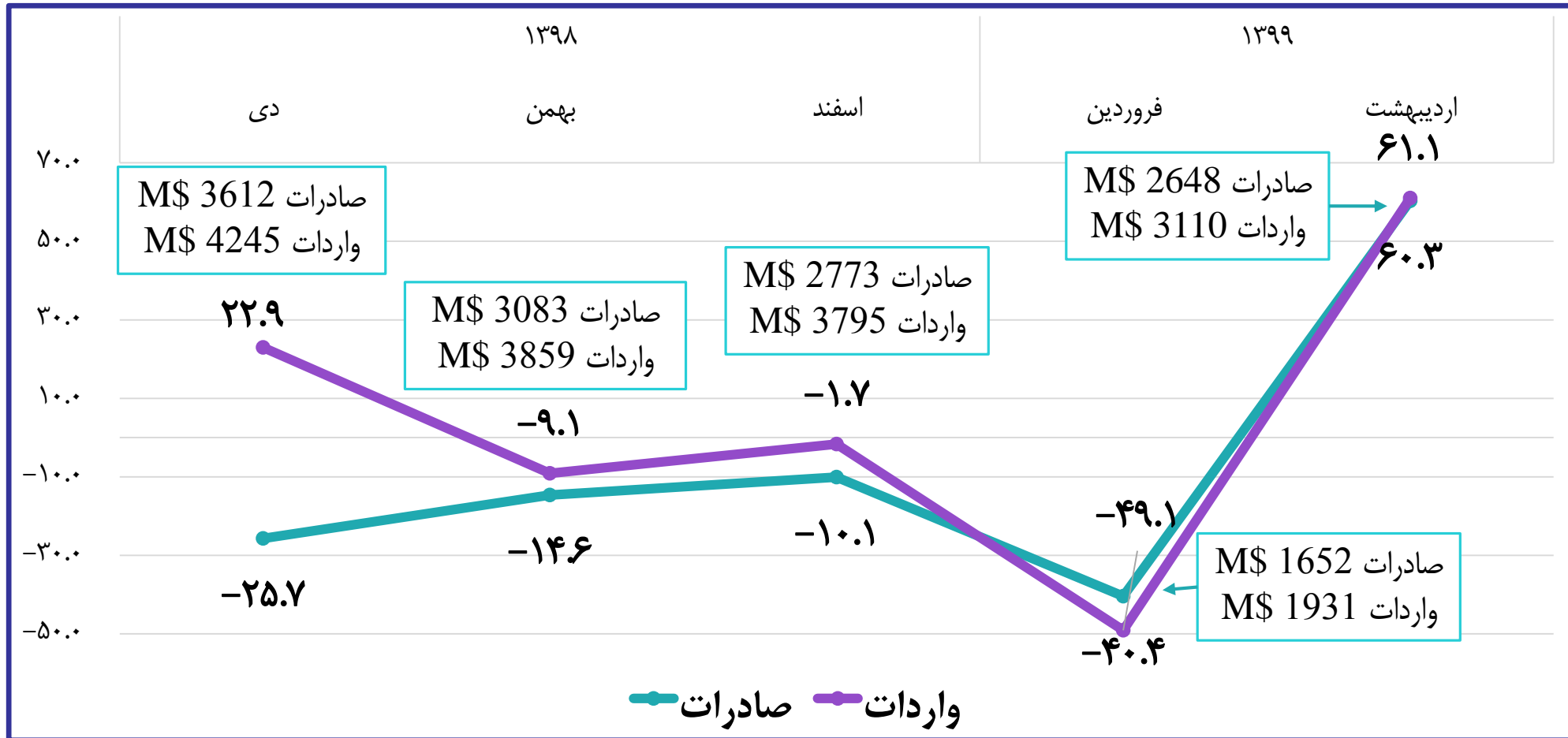

مأخذ: صندوق بین المللی پول، آوریل ۲۰۲۰

شرایط اقتصاد کشور قبل و بعد از وقوع شوک کرونا

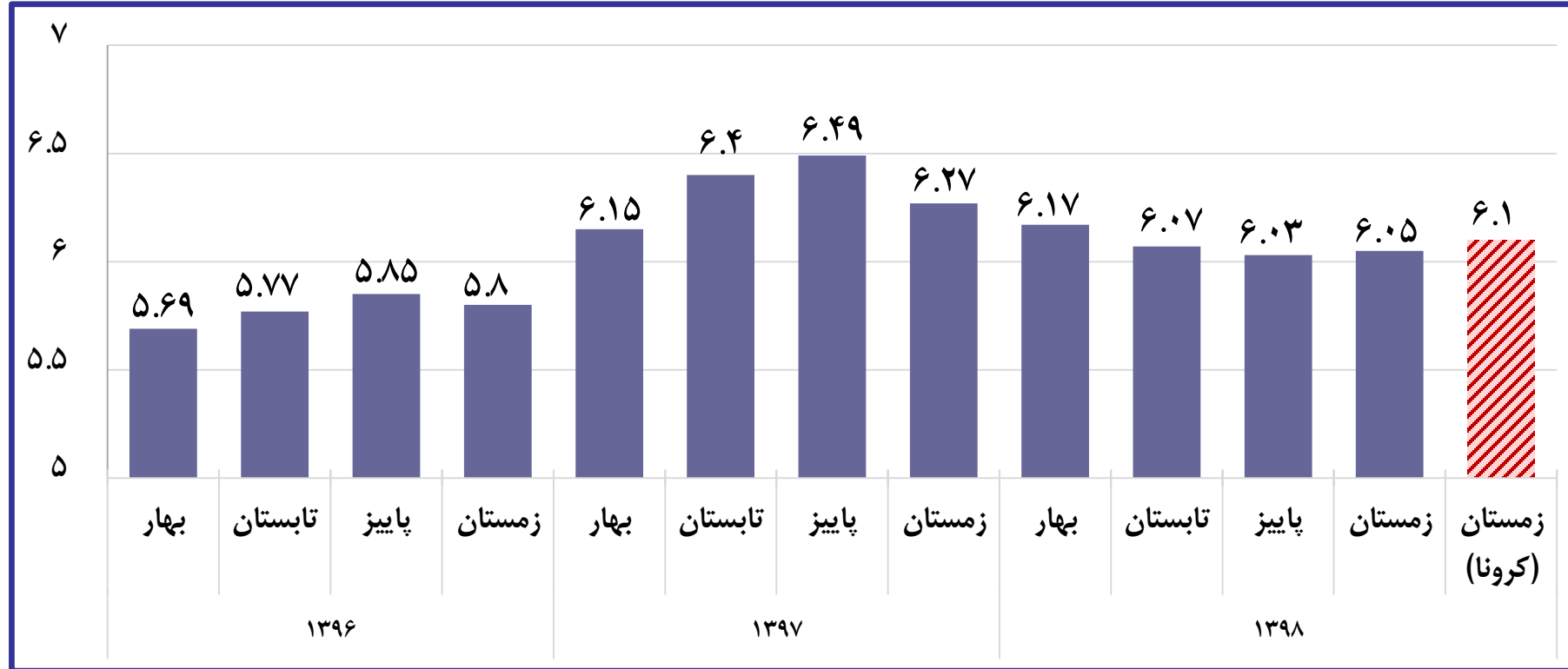
درصد تغییرات صادرات و واردات دلاری نسبت به ماه قبل

مأخذ: گمرک ج.ا.ایران

تأثیر ویروس کرونا بر اساس گزارش پایش محیط کسب و کار

نمره پایش محیط کسب و کار

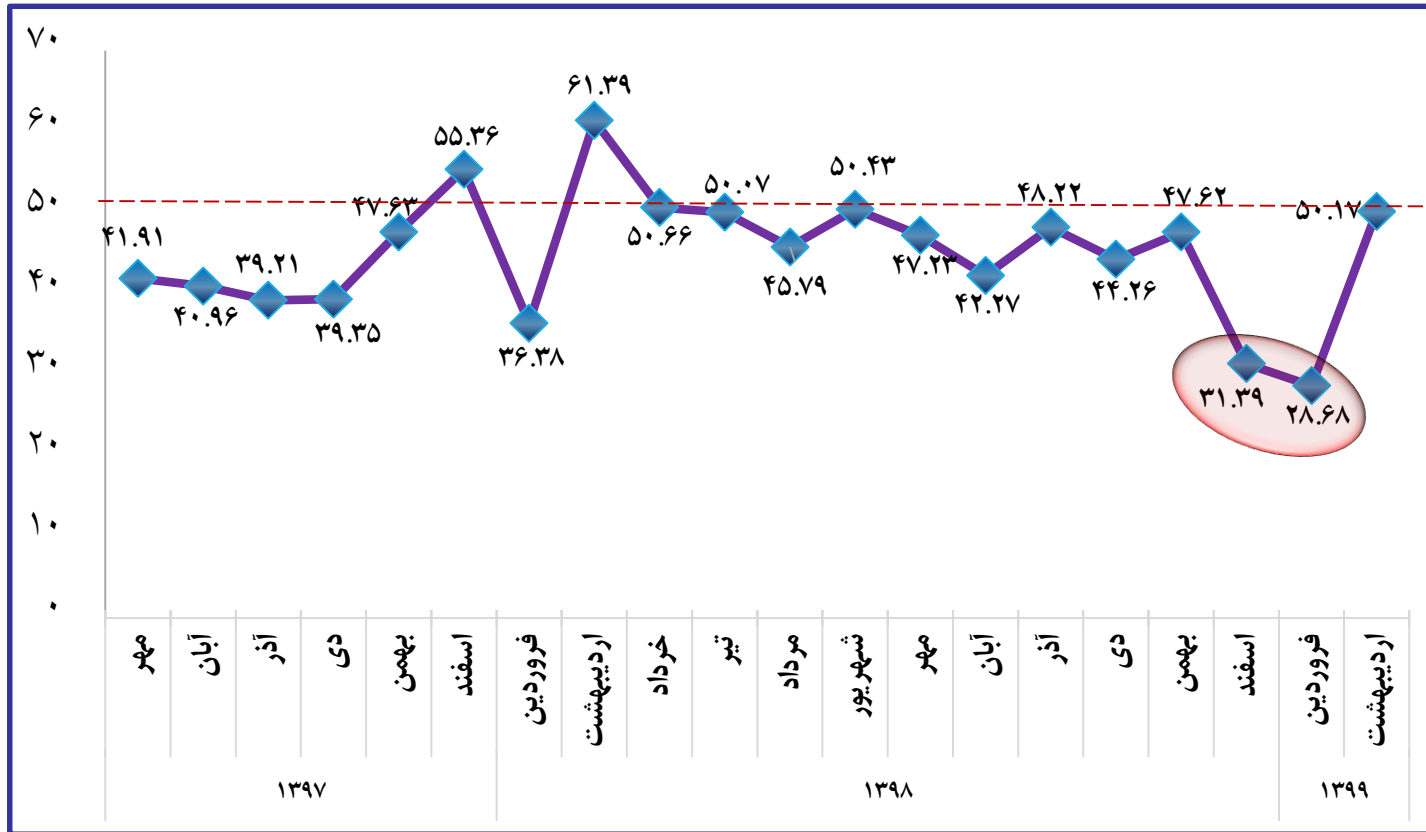

مأخذ: مرکز پژوهش‌های اتاق ایران، پایش ملی محیط کسب و کار ایران

- در زمستان ۹۸ **حدود ۵۰۰ فعال اقتصادی** در پاسخ به سوال «تأثیر کرونا بر محیط کسب و کار» مشارکت داشتند که شاخص کسب و کار آنها **۶/۱۰** محاسبه شده است و **کرونا بر کسب و کارها تأثیر منفی** داشته است.
- عمده‌ترین مشکلات کسب و کارها به واسطه کرونا، **کاهش فروش و افزایش بدهی** بوده است.

تأثیر ویروس کرونا بر اقتصاد بر اساس نتایج شامخ

روند شاخص شامخ کل اقتصاد

مأخذ: مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

نتایج شامخ کل در اردیبهشت ماه، بهبود نسبی وضعیت کلی تولید در مقایسه با فروردین ماه را نشان می‌دهد. بهتر شدن وضعیت تولید در شامخ کل اردیبهشت ماه به دلیل افزایش تولید در بخش صنعت و ساختمان بوده است در حالی که در بخش خدمات همچنان رکود وجود دارد.

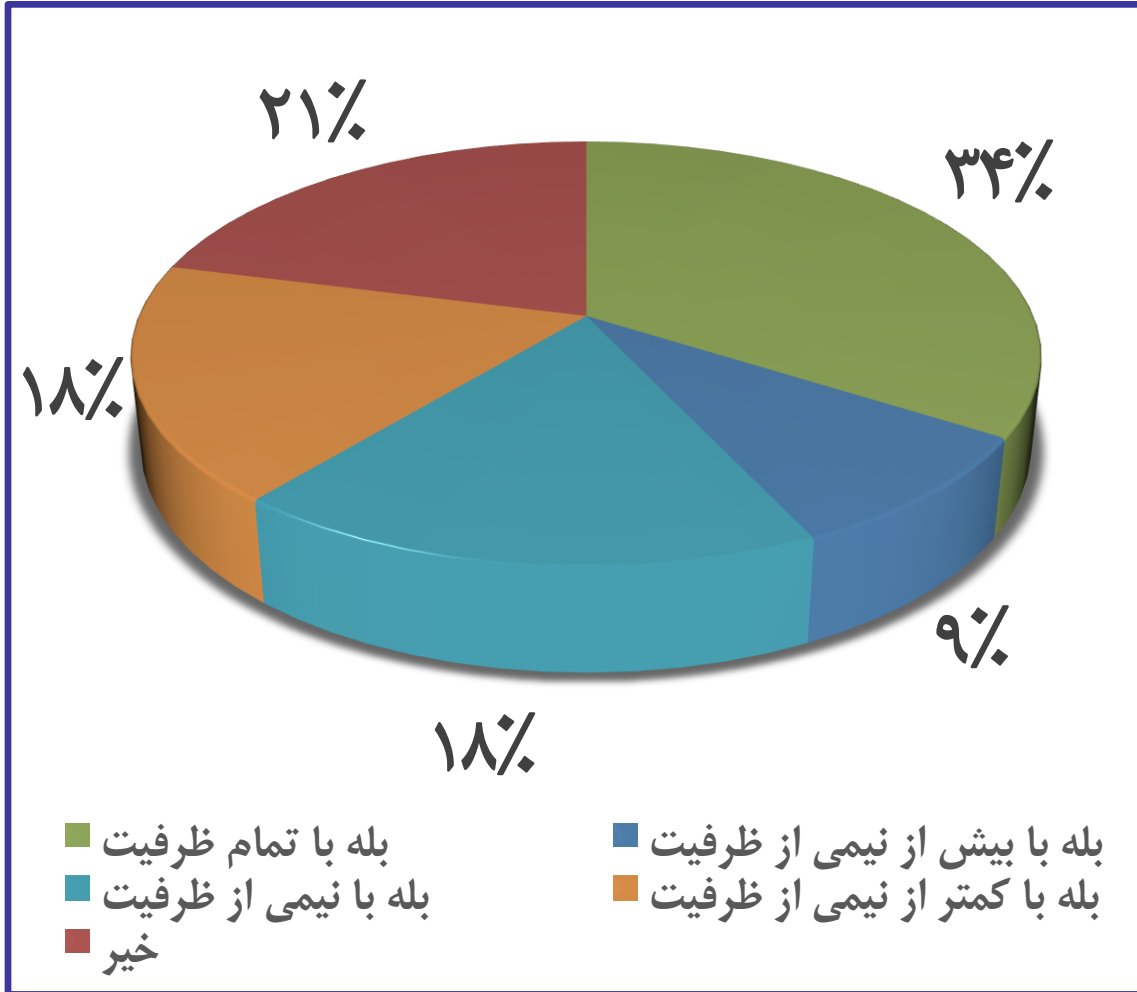
بخش خدمات به علت سروکار داشتن فعالان این حوزه با جامعه‌ای شیوع بیماری کرونا بیشتر از سایر بخش‌ها آسیب دیده است. نتایج نشان می‌دهد که با تعطیلی بنگاه‌ها در بخش خدمات، میزان سفارشات و ارائه خدمات همچنان در رکود به سر می‌برد اما در اردیبهشت ماه نسبت به فروردین ماه کاهش کمتری نشان می‌دهد.

گزارش ماه می شاخص کل PMI در جهان نیز عدد ۳۶.۳ را نشان می‌دهد که نسبت به ماه آوریل ۲۶.۲، افزایش ۱۰.۱ واحدی داشته اما همچنان با عدد ۵۰ فاصله زیادی دارد. لذا PMI جهانی نیز کاهش چشمگیر فعالیت‌ها را نشان می‌دهد.

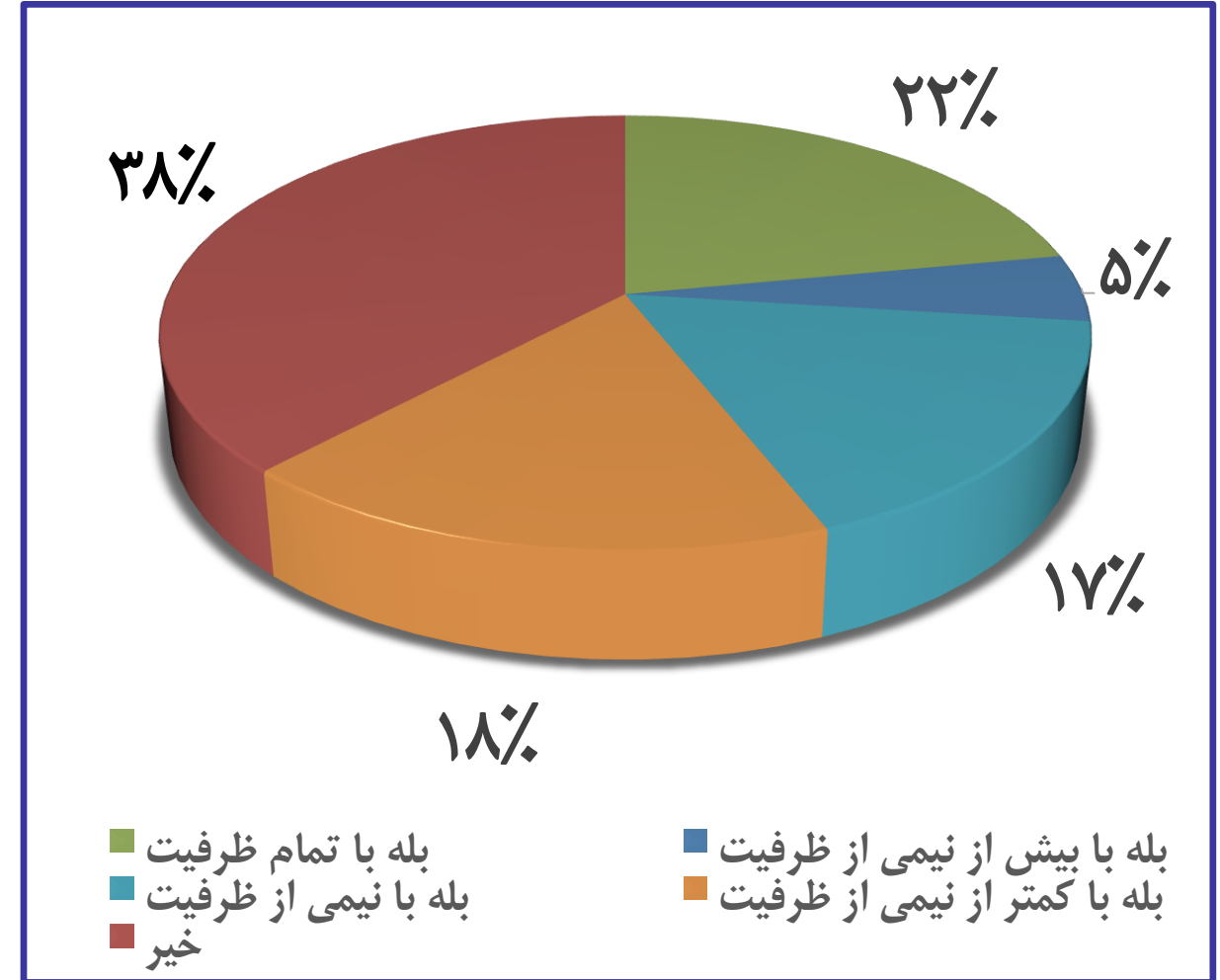

اثر کرونا بر میزان فعالیت کسب و کارها

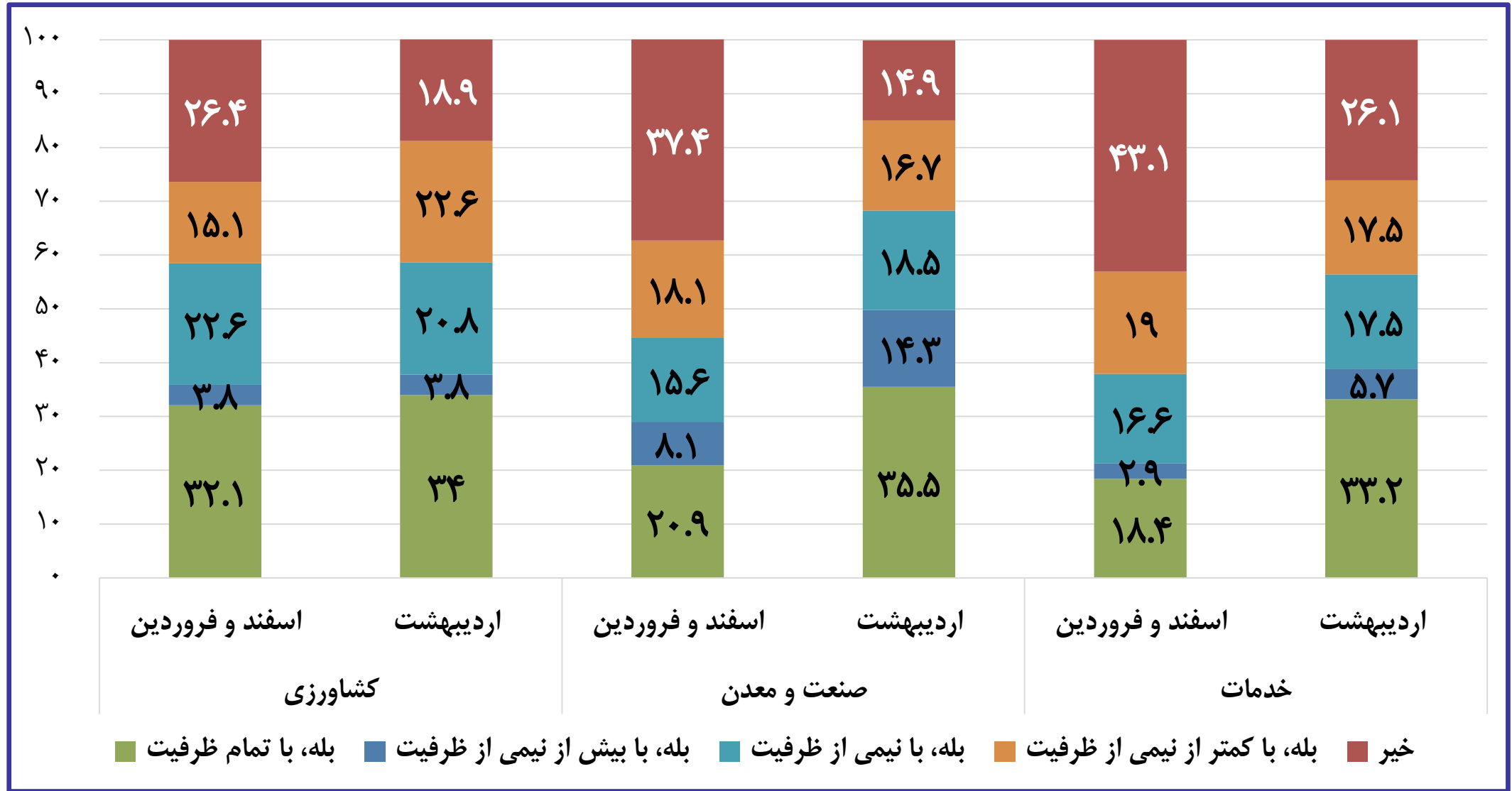
اردیبهشت ۹۹

اسفند ۹۸ و فروردین ۹۹

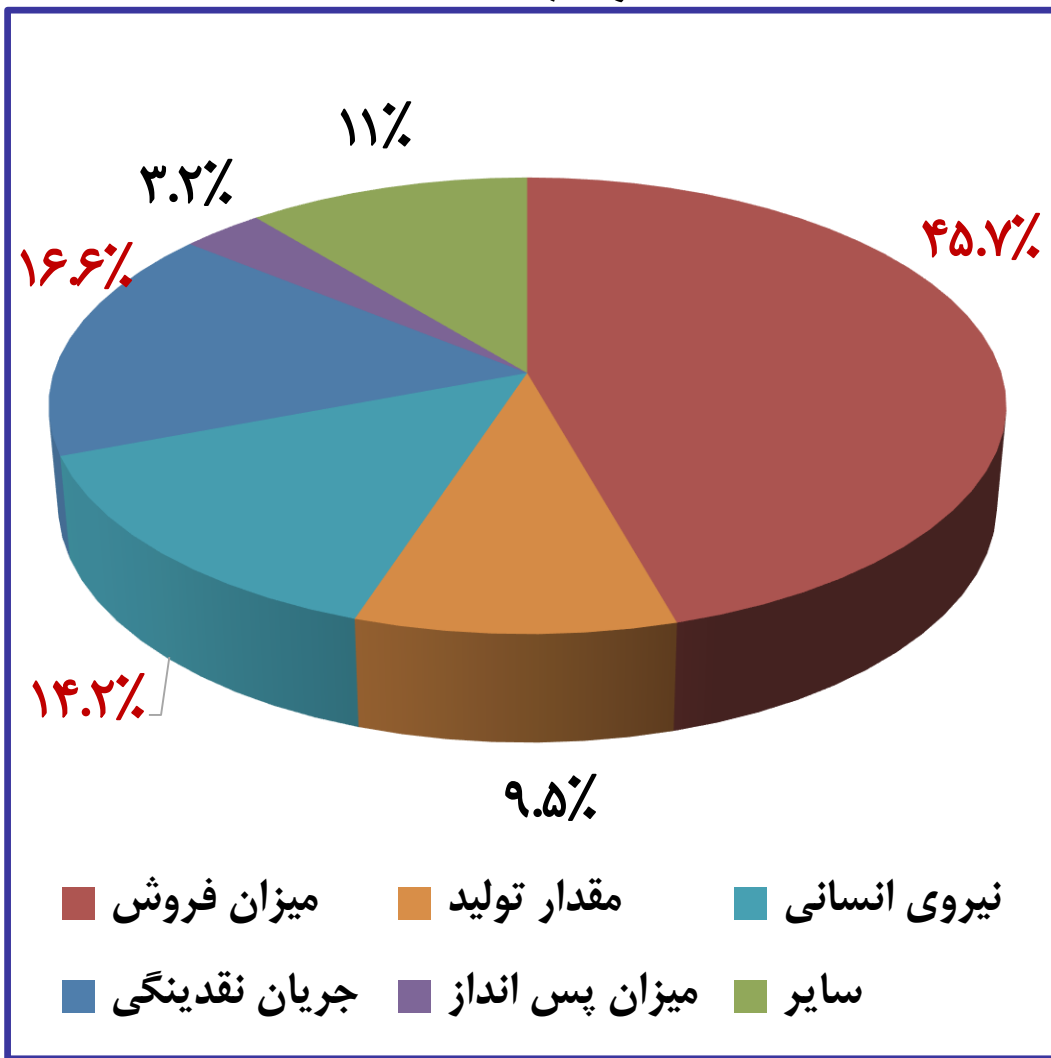
اثر کرونا بر میزان فعالیت کسب و کارها به تفکیک

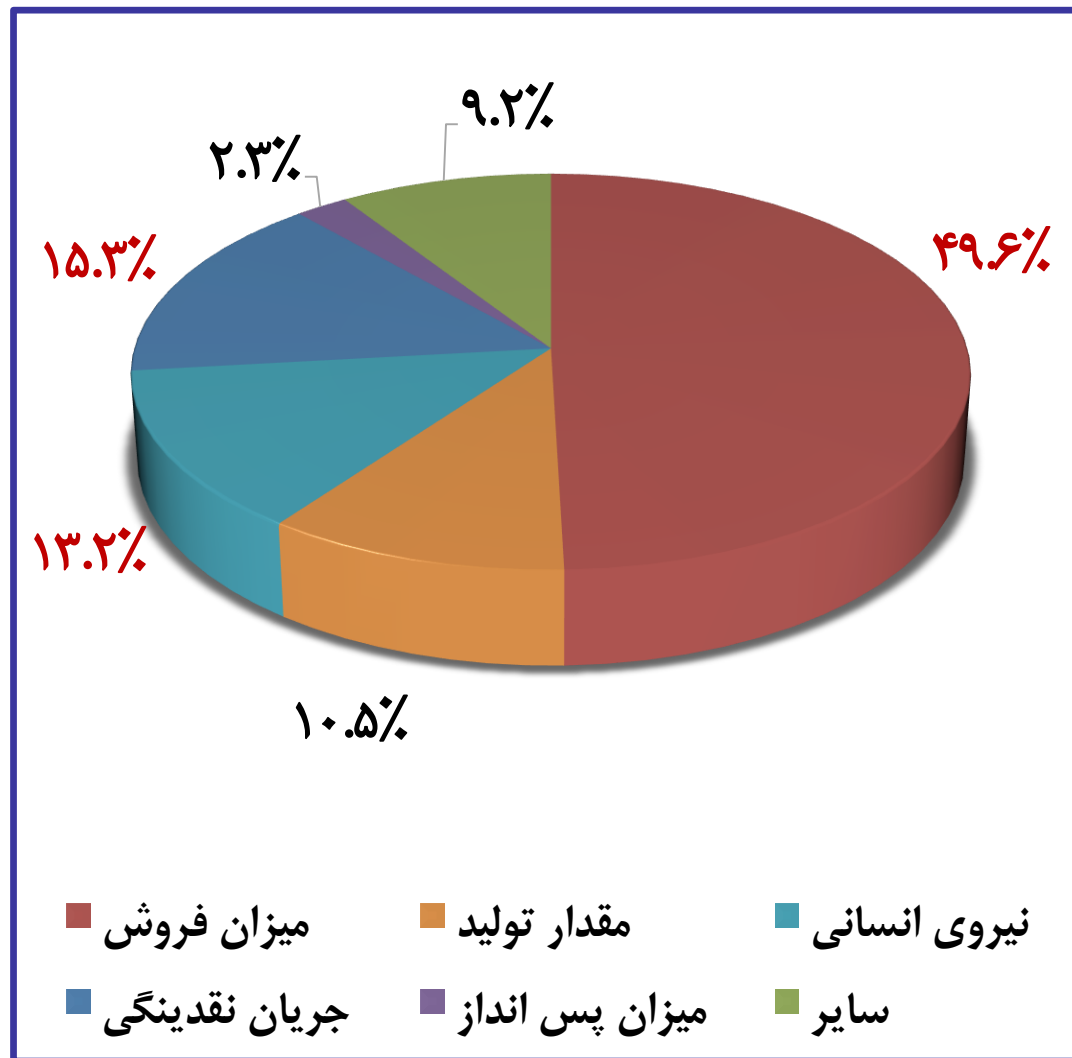
بیشترین تاثیر کرونا بر جنبه های مختلف فعالیت کسب و کارهای اقتصادی

اردیبهشت ۹۹

اسفند ۹۸ و فروردین ۹۹

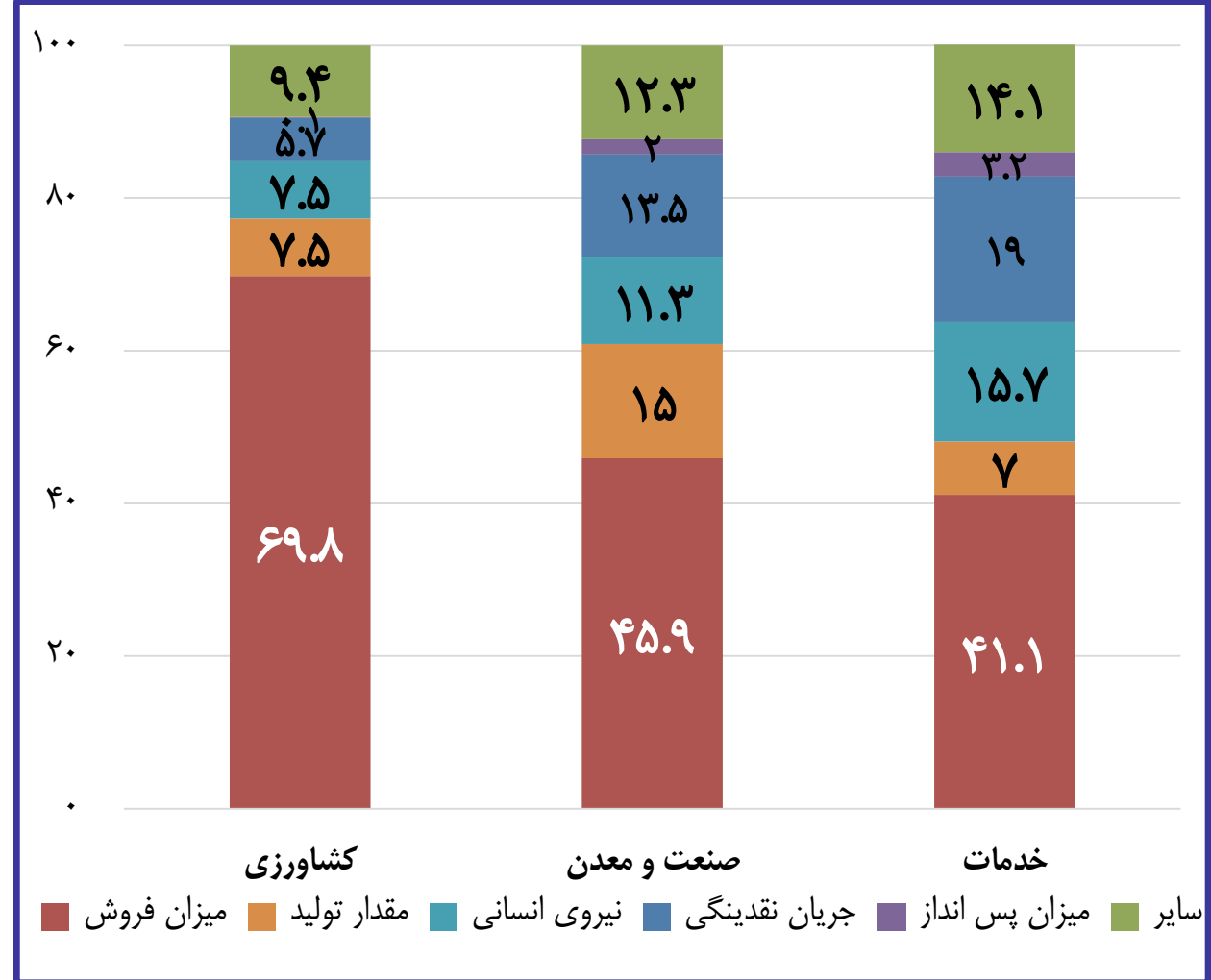
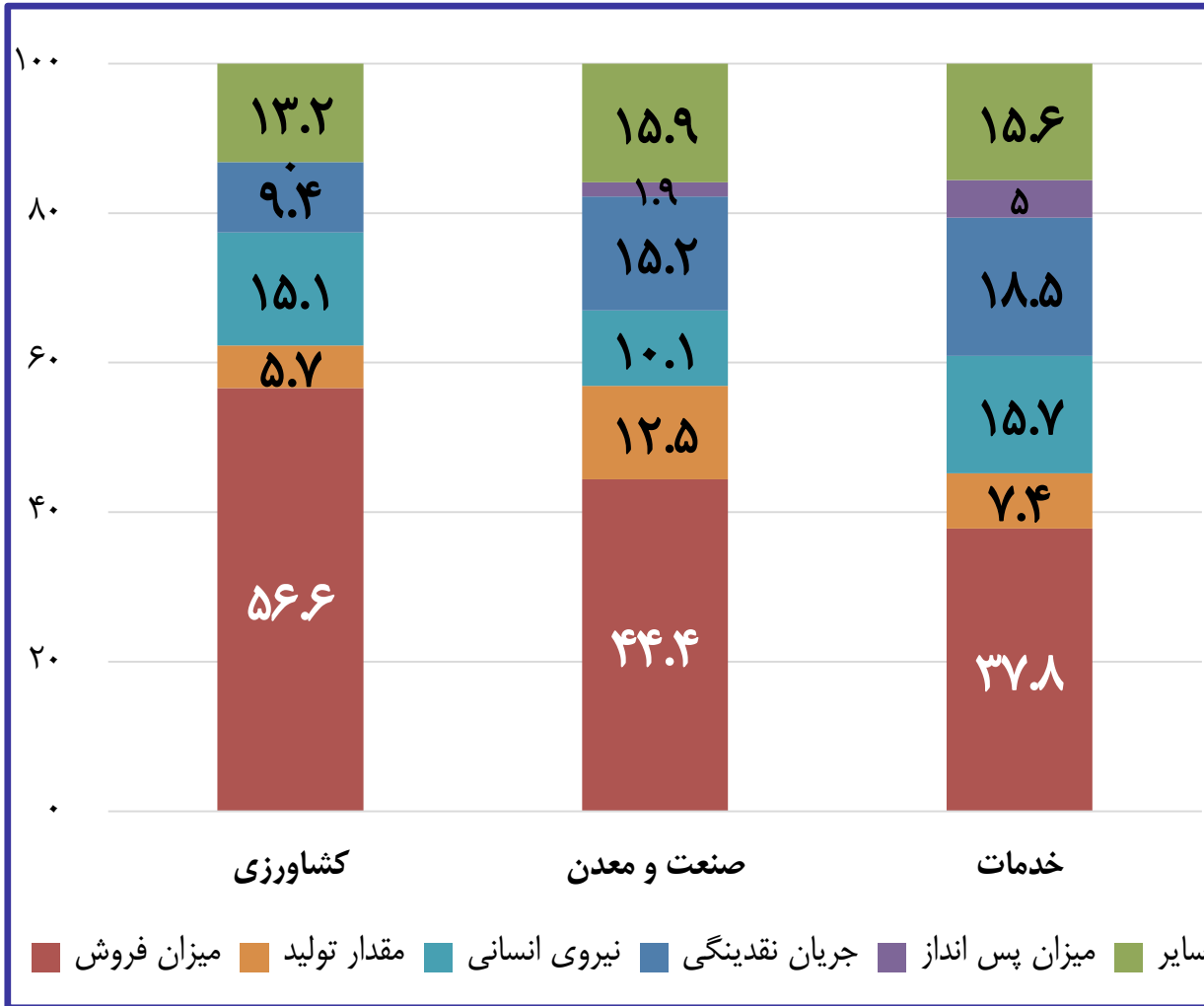
ماخذ: مرکز آمار ایران

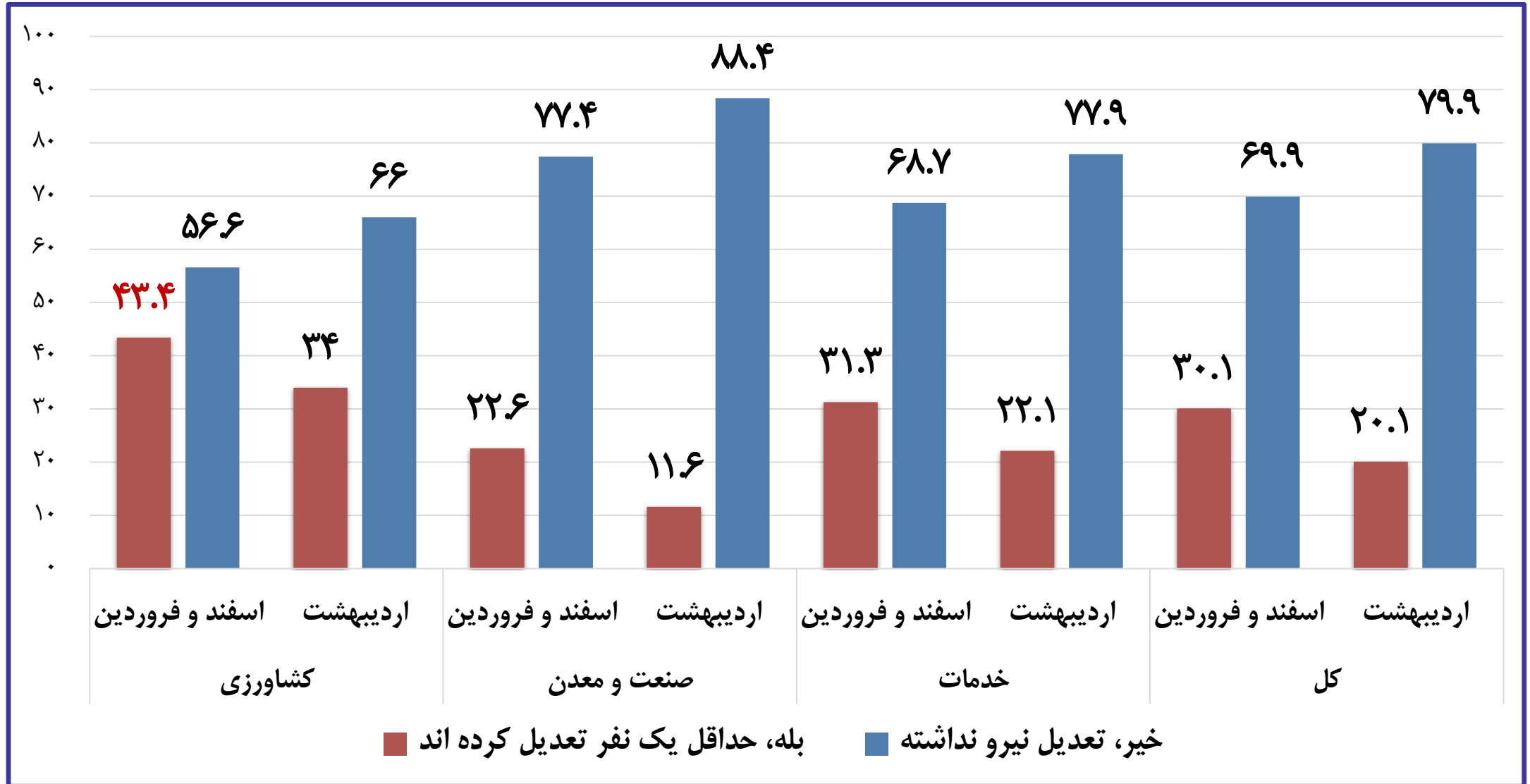
تأثیر کرونا بر جنبه های مختلف فعالیت کسب و کارها به تفکیک بخش های اقتصادی

اردیبهشت ۹۹

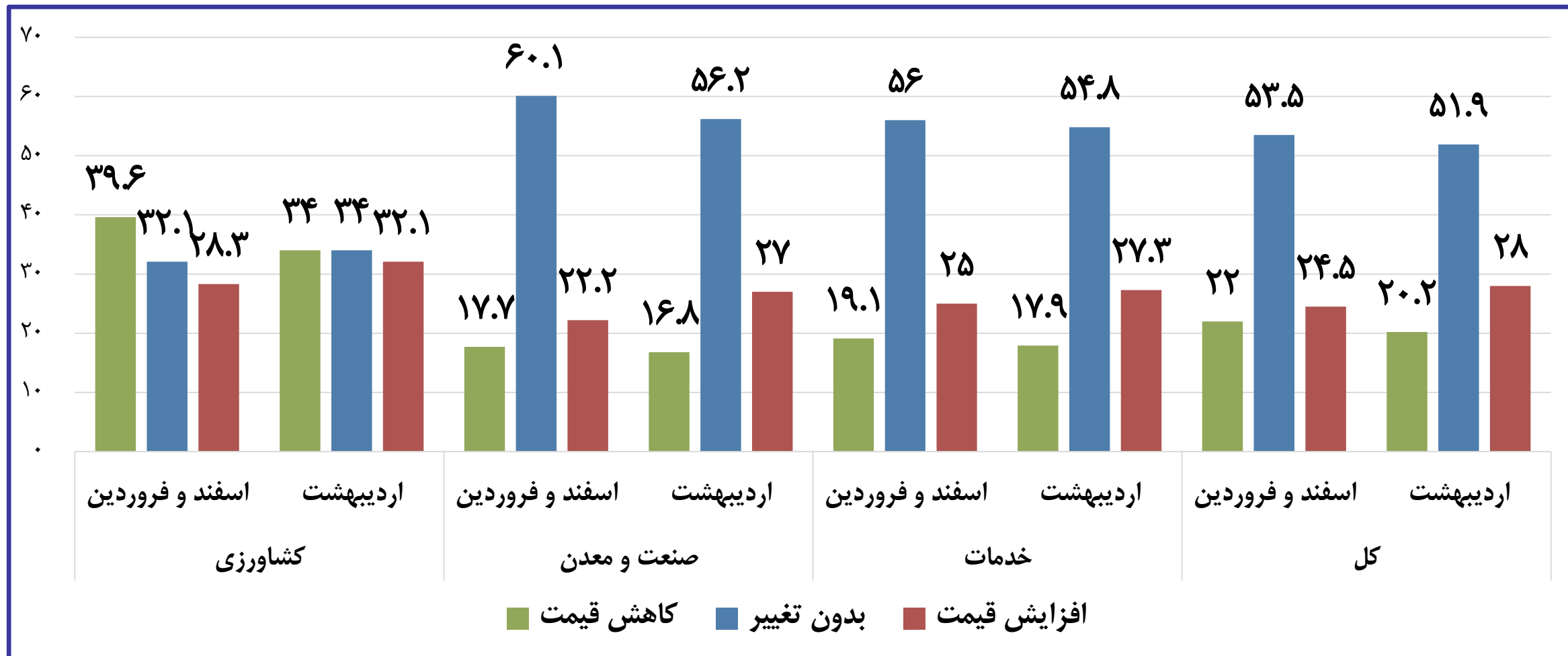
اسفند ۹۸ و فروردین ۹۹

تاثیر کرونا بر تعدیل نیروی کار در بخش‌های کسب و کار

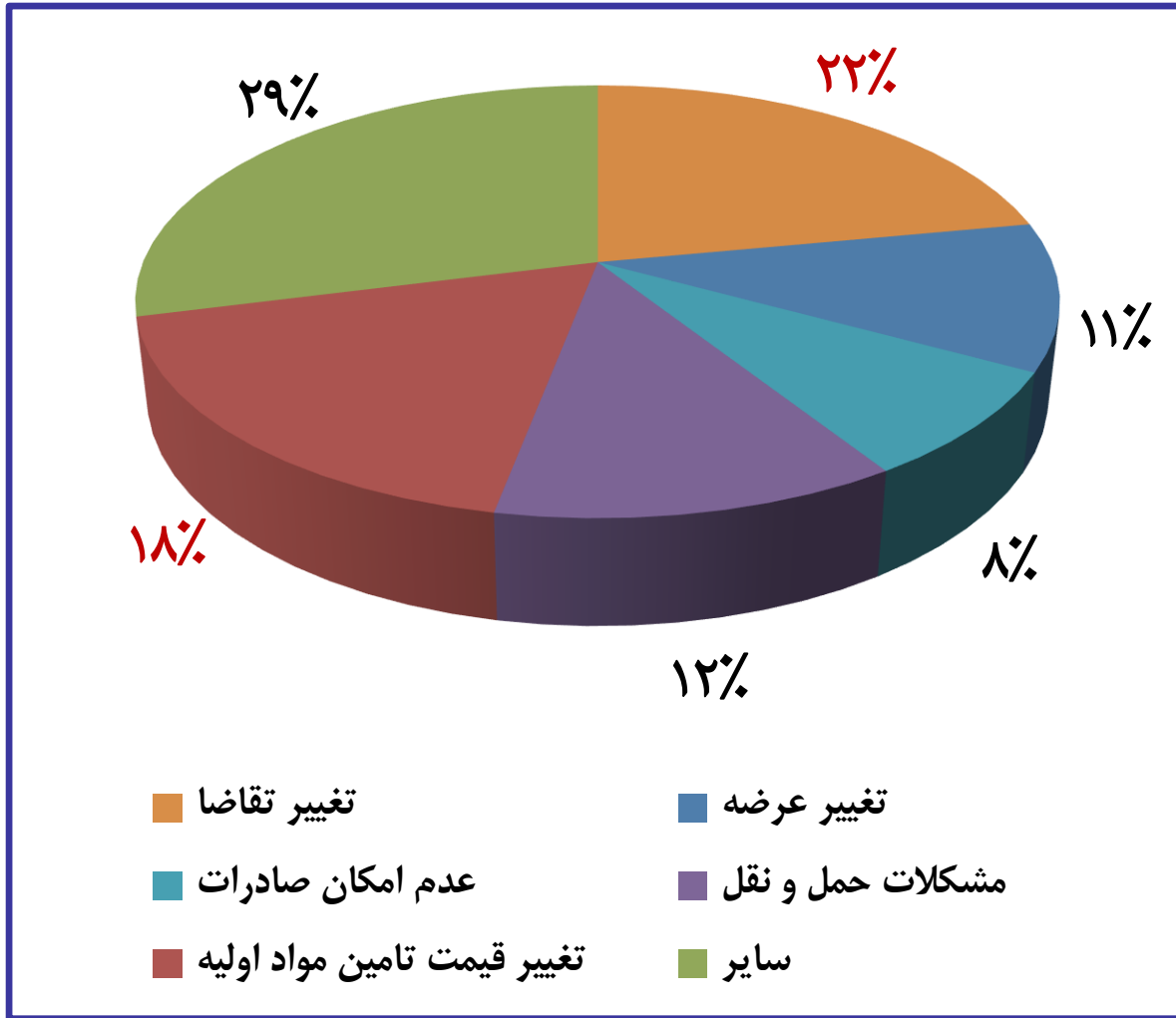
تاثیر کرونا بر تغییرات قیمت در بخش‌های کسب و کار

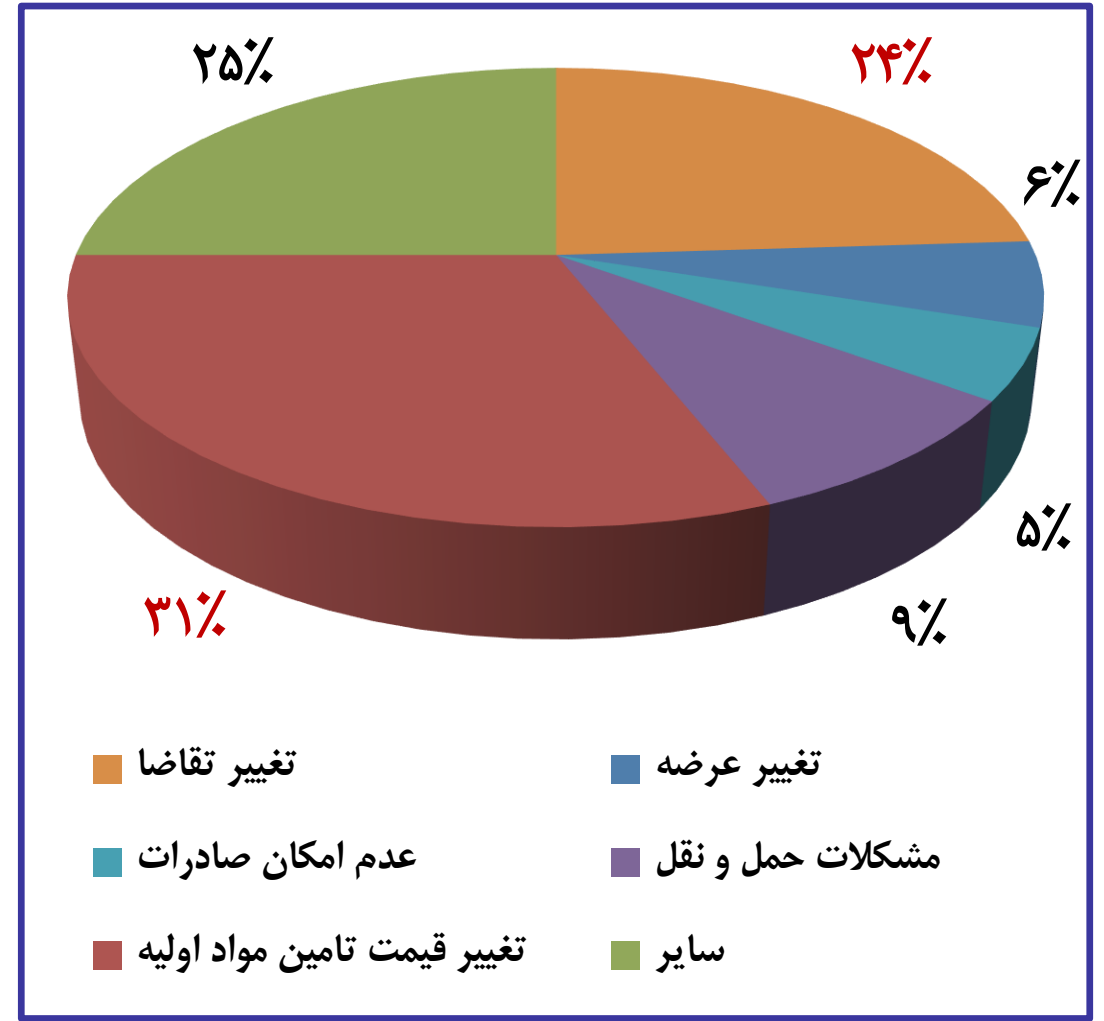

تاثیر کرونا بر علل تغییرات قیمت در کل بخش‌های کسب و کار

اردیبهشت ۹۹

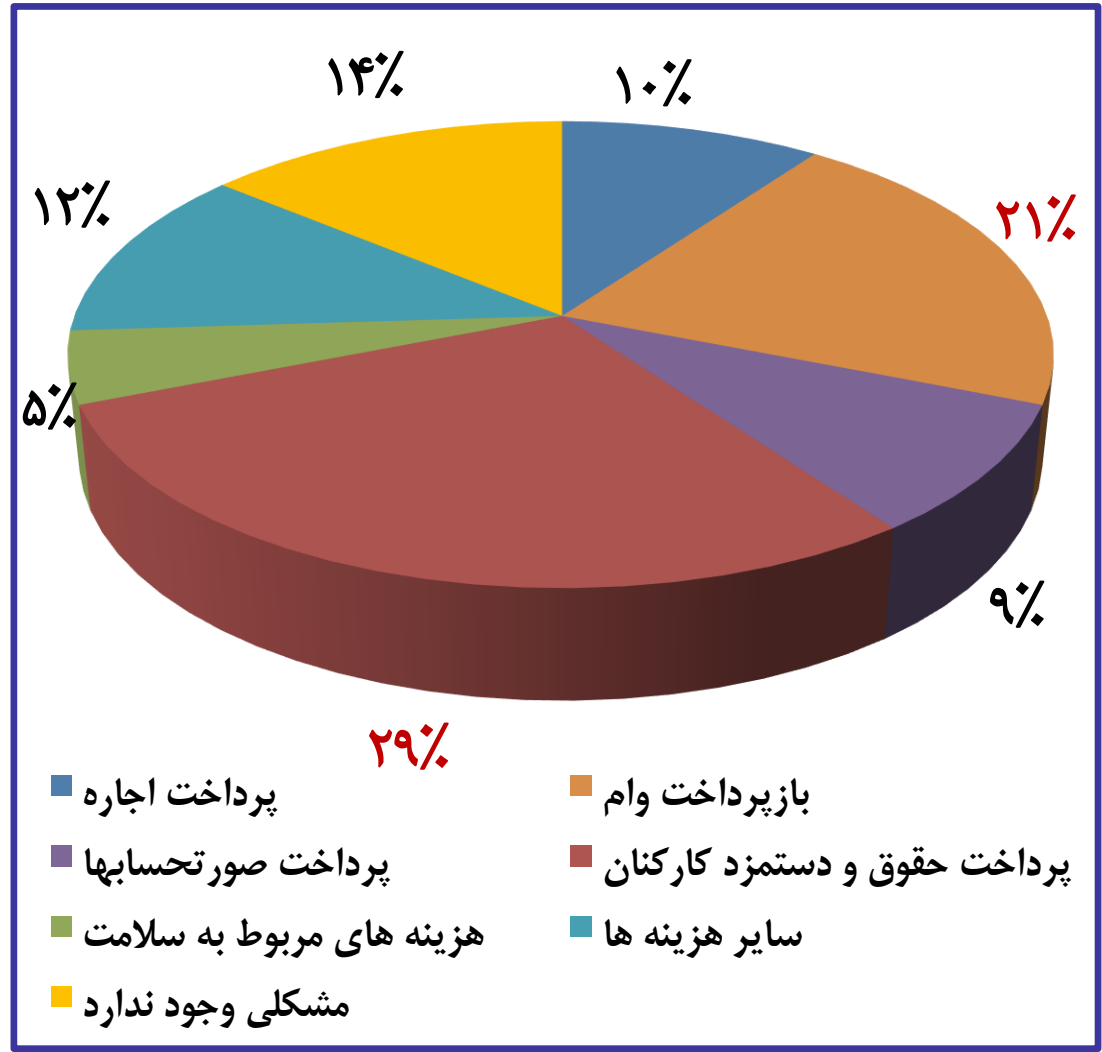

اسفند ۹۸ و فروردین ۹۹

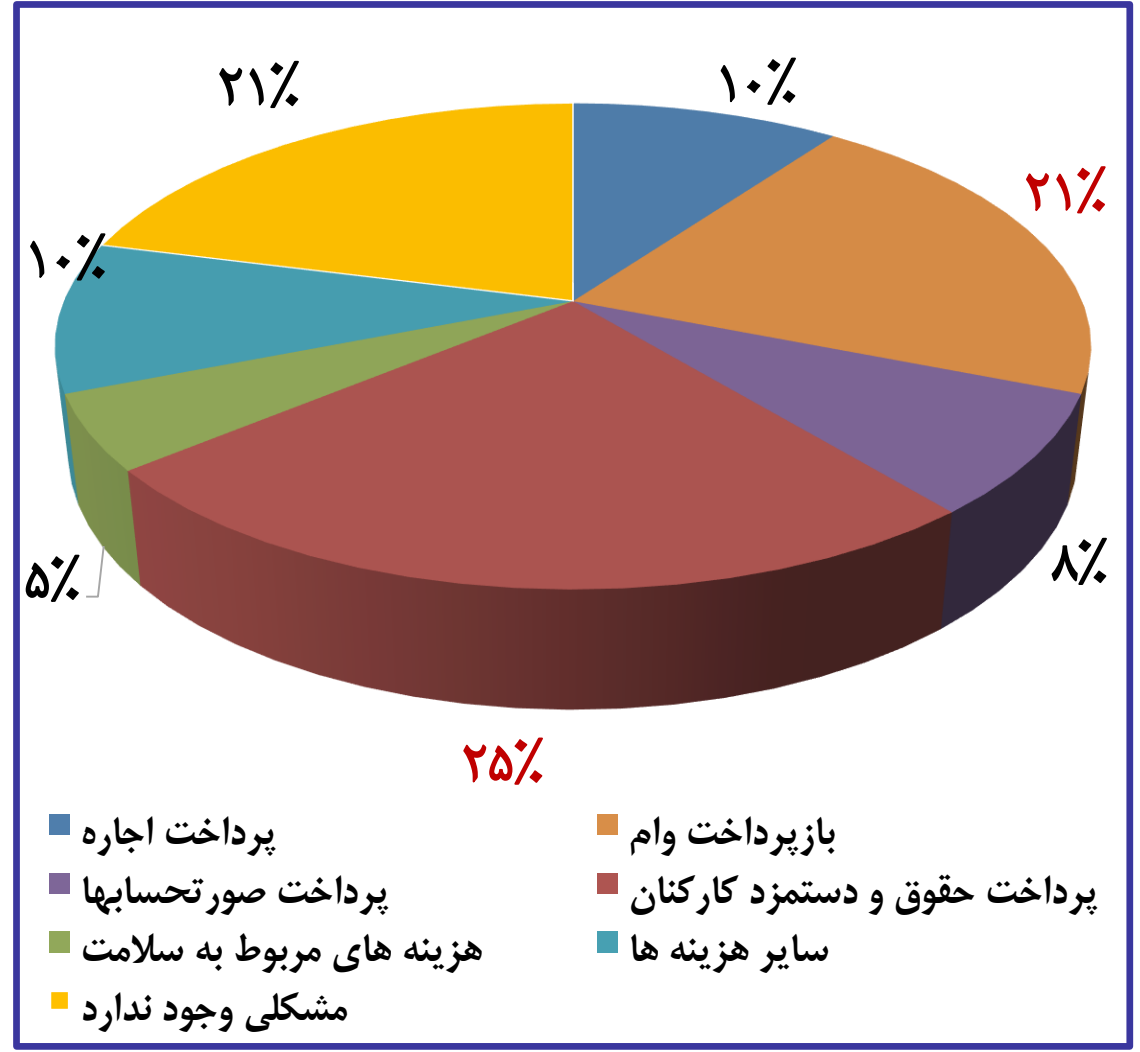

مهمترین مشکلات کسب و کارها در دوران شیوع کرونا

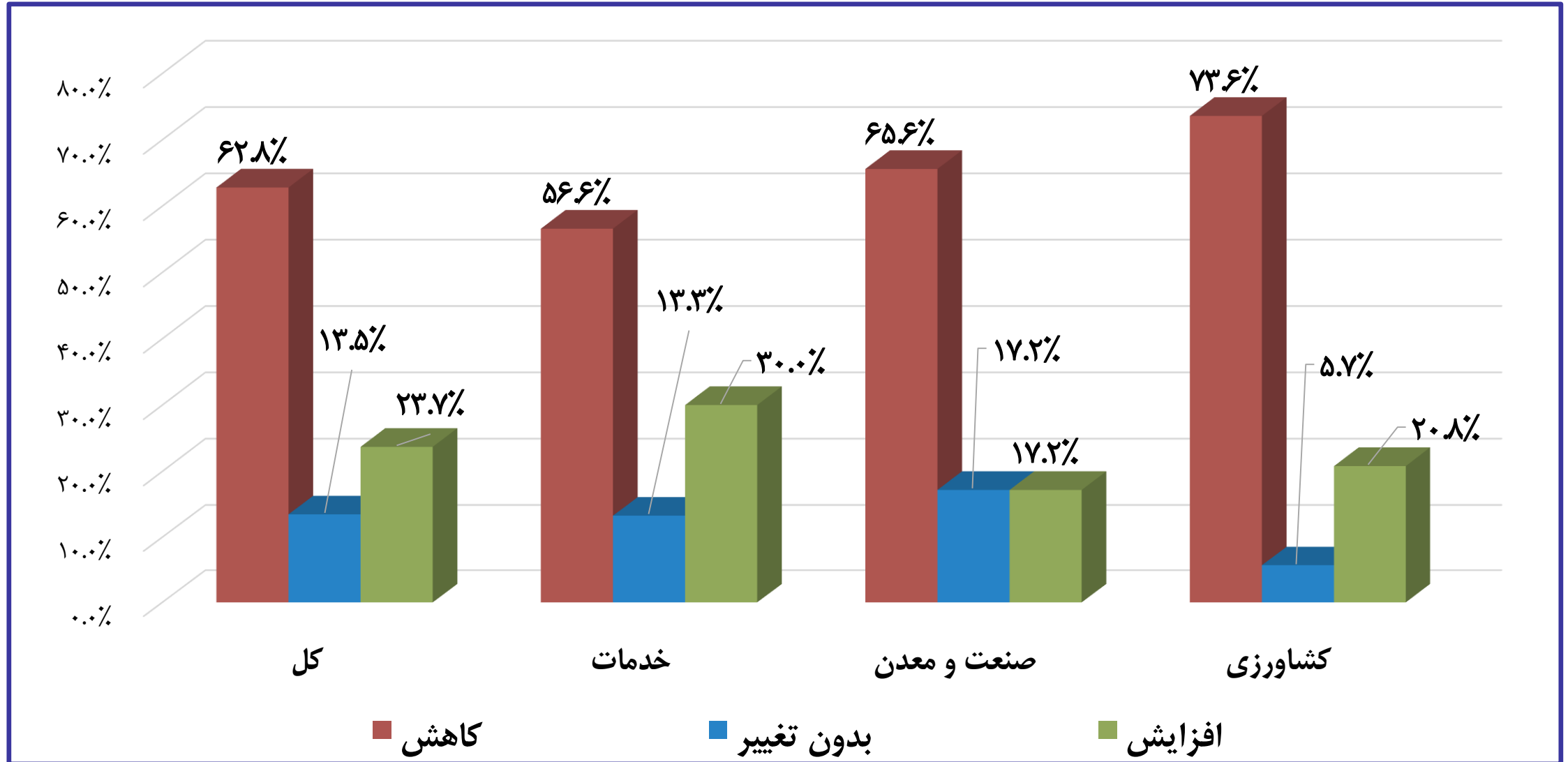
اردیبهشت ۹۹

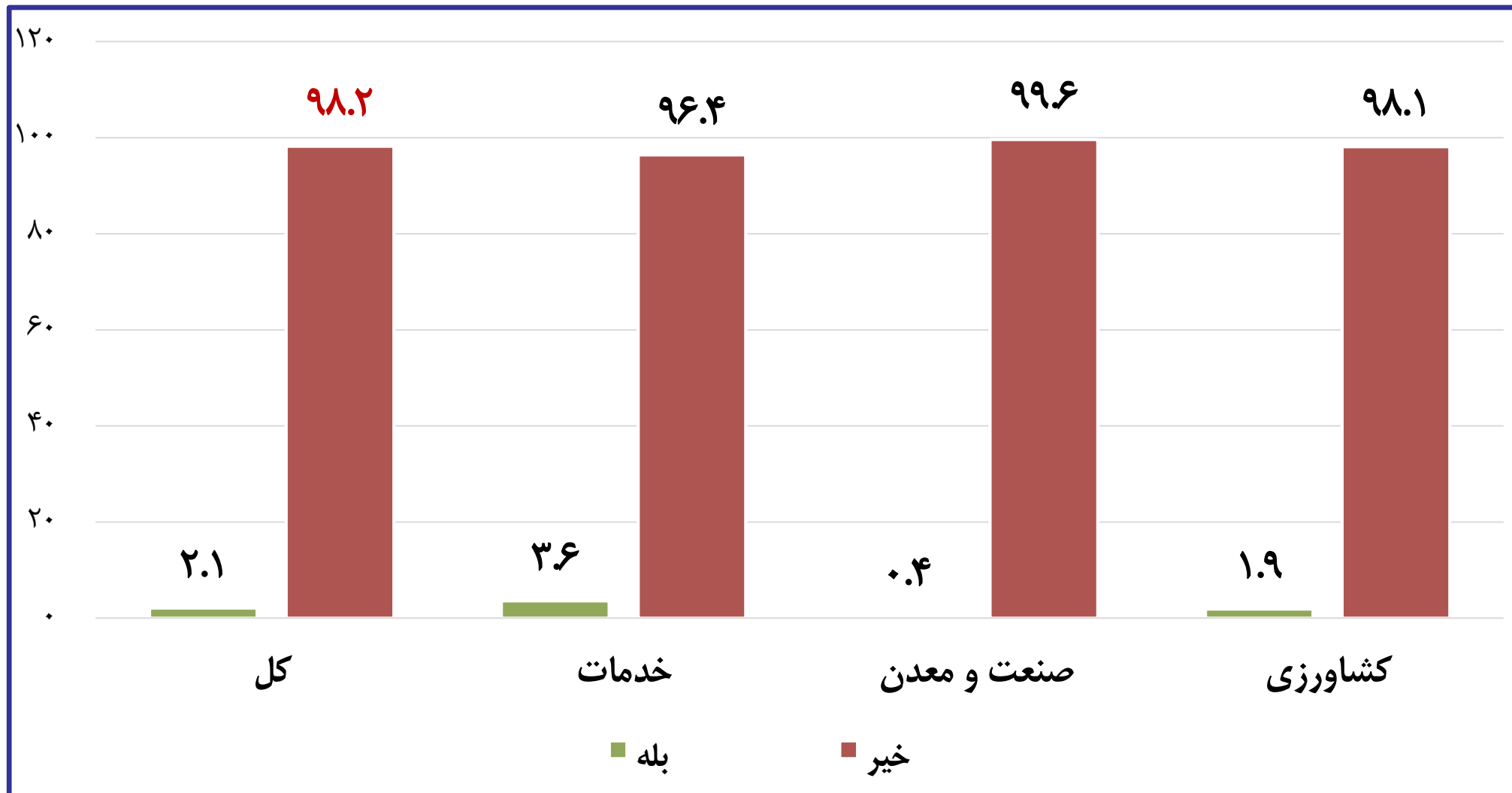
اسفند ۹۸ و فروردین ۹۹

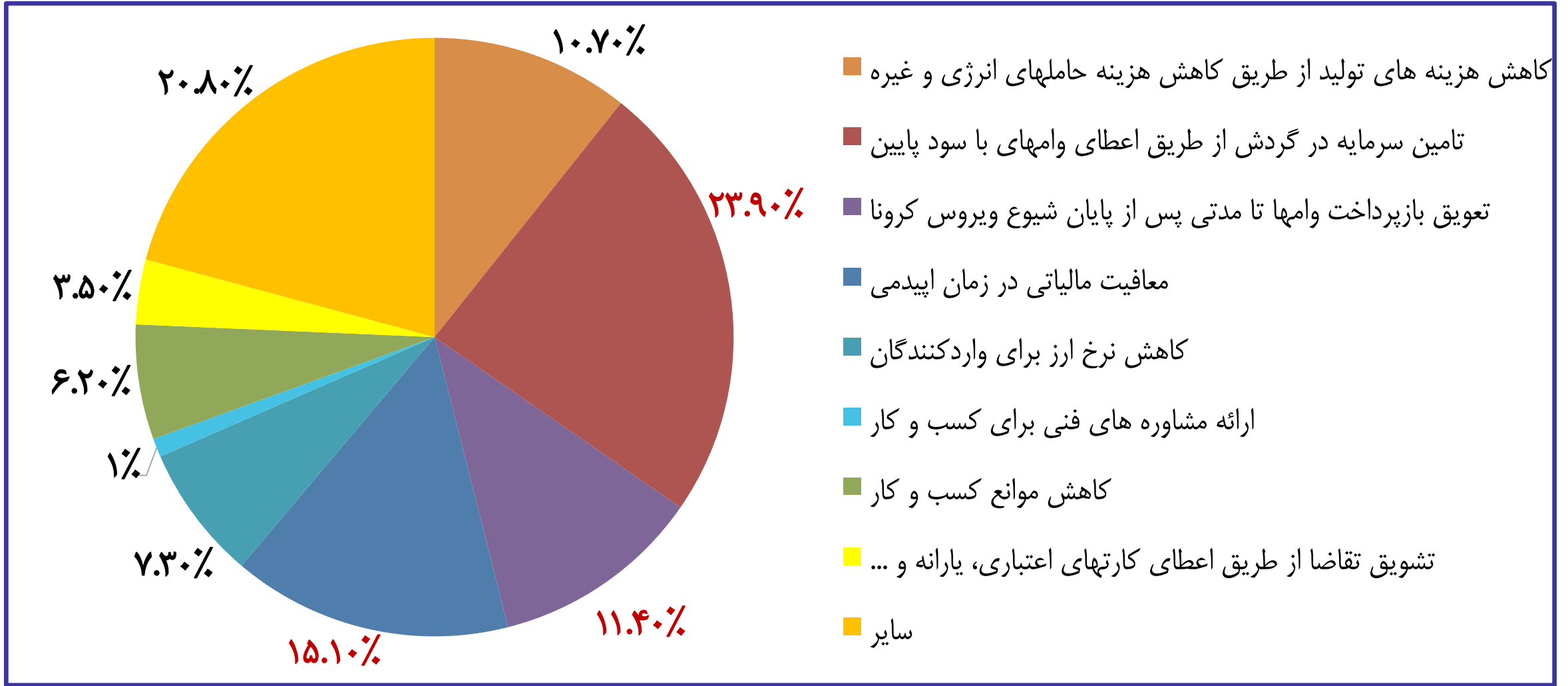
انتظار پاسخگویان در صورت ادامه داشتن شیوع کرونا بر میزان تولید یا ارائه خدمات

وضعیت دریافت کمک از دولت در شرایط مشابه کرونا

انتظارات از دولت در شرایط مشابه کرونا

پیش‌بینی میزان کاهش در ستانده و اشتغال با در نظر گرفتن ۳ سناریو

نزدیک به شرایط کشور

سناریوی اول:

سختگیری دولت تا زمان ریشه کن شدن ویروس

❖ ستانده کل اقتصاد:

✓ نزدیک به **۱۱ درصد** در سال ۱۳۹۹ کاهش خواهد یافت.

✓ به دلیل اعمال قرنطینه در ماه‌های ابتدایی سال، اثر بر ستانده در شش ماهه اول سال ۱۳۹۹ نزدیک به **۱۷.۳ درصد** برآورد می‌شود.

❖ اشتغال:

✓ نزدیک به **۶.۴** میلیون نفر از شاغلان متأثر خواهند شد و برای دوره‌ای بیکار خواهند بود.
✓ با اتمام قرنطینه اثر بر اشتغال در نیمه دوم سال به شدت کاهش خواهد یافت.

سناریوی دوم:

سختگیری دولت تا ۲۳ فروردین و آزادسازی نسبی بعد از آن با فرض آموزش غیرحضوری تا پایان دوره

❖ ستانده کل اقتصاد:

✓ نزدیک به **۸.۶** درصد در سال ۱۳۹۹ در نتیجه شیوع کرونا کاهش خواهد یافت.

❖ اشتغال:

✓ نزدیک به **۲.۹** میلیون نفر از شاغلان متأثر از ویروس کرونا شغل خود را از دست خواهند داد.

✓ در این سناریو با وجود تعطیلی مراکز آموزشی، شاغلان در این مراکز به دلیل داشتن رابطه استخدامی به جمعیت بیکار اضافه نشده‌اند.

سناریوی سوم:

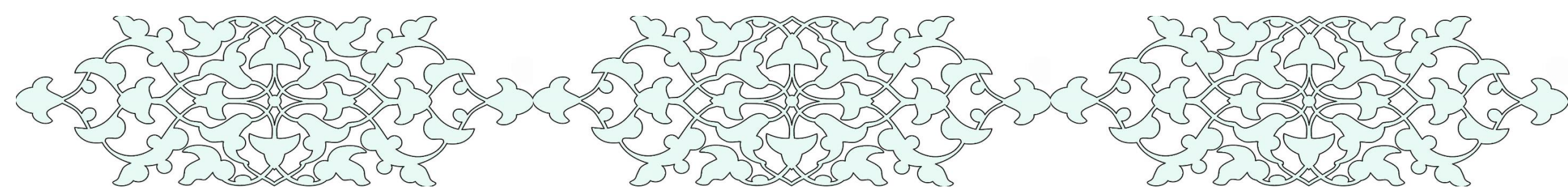
سختگیری دولت تا ۲۳ فروردین و آزادسازی نسبی بعد از آن با فرض باز شدن مراکز آموزشی از هفته دوم اردیبهشت

❖ ستانده کل اقتصاد:

✓ نزدیک به **۷.۴** درصد در سال ۱۳۹۹ کاهش خواهد.

❖ اشتغال:

✓ نزدیک به **۲.۸** میلیون نفر از شاغلان متأثر از ویروس کرونا شغل خود را از دست خواهند داد.

سیاستگذاری دولت

برای کاهش تبعات اقتصادی شیوع کرونا بر کسب و کارها

کسب‌وکارهای حائز اولویت برای حمایت:

مصوبه ۱۳۹۹/۱/۱۱ هیئت وزیران

- الف- مراکز تولید و توزیع غذاهای آماده اعم از رستوران‌ها، بوفه‌ها، طبخ‌ها، تالارهای پذیرایی، قهوه‌خانه‌ها، اغذیه‌فروشی‌ها؛
- ب- مراکز مربوط به گردشگری شامل هتل‌ها، هتل آپارتمان‌ها، مجتمع‌های جهانگردی و گردشگری، مهمان‌پذیرها، مهانسراها، مسافرخانه‌ها، مراکز اقامتی و پذیرایی؛
- پ- حمل و نقل عمومی مسافر درون شهری و برون شهری اعم از هوایی، جاده‌ای، ریلی و دریایی؛
- ت- دفاتر خدمات مسافرتی، گردشگری و زیارتی؛
- ث- تولید و توزیع پوشاک؛
- ج- تولید و توزیع کیف و کفش؛
- چ- مراکز توزیع آجیل، خشکبار، قنادی، بستنی و آبمیوه؛
- ح- مراکز، باشگاه‌ها و مجتمع‌های ورزشی و تفریحی؛
- خ- مراکز و مجتمع‌های فرهنگی، آموزشی، هنری و رسانه‌ای؛
- د- مراکز تولید، توزیع و فروش صنایع دستی.

کارگروه بررسی و مقابله با پیامدهای اقتصادی ناشی از شیوع ویروس کرونا

۱. مراکز تولید و توزیع غذاهای آماده اعم از رستوران‌ها، بوفه‌ها، طبخ‌ها، تالارهای پذیرایی، قهوه‌خانه‌ها
۲. مراکز مربوط به گردشگری شامل هتل‌ها، هتل آپارتمان‌ها، مجتمع‌های جهانگردی و گردشگری، مهانسراها، مسافرخانه‌ها، زائرسراها، مراکز بوم‌گردی، مراکز اقامتی، پذیرایی؛
۳. حمل و نقل عمومی مسافر برون شهری اعم از هوایی، جاده‌ای، ریلی و دریایی؛
۴. حمل و نقل عمومی مسافر درون شهری؛
۵. دفاتر خدمات مسافرتی، گردشگری و زیارتی؛
۶. تولید و توزیع پوشاک؛
۷. تولید و توزیع کیف و کفش؛
۸. مراکز توزیع آجیل، خشکبار، قنادی، بستنی و آبمیوه؛
۹. مراکز، باشگاه‌ها و مجتمع‌های ورزشی و تفریحی؛
۱۰. مراکز و مجتمع‌های فرهنگی، آموزشی، هنری و رسانه‌ای؛
۱۱. مراکز تولید، توزیع و فروش صنایع دستی؛
۱۲. مؤسسات خصوصی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در حوزه‌های درمانی و تشخیصی اعم از آزمایشگاهی و پاراکلینیکی فعال هستند؛
۱۳. آموزشگاه‌های رانندگی، آرایشگاه‌ها، سالن‌های زیبایی و گرما به.

کسب‌وکارهای مشمول انواع حمایت‌ها بیشتر اصناف و مشاغل را در برمی‌گیرد، در حالی که ضرورت دارد برنامه‌های حمایتی مشخصی برای واحدهای

تولیدی و خدمات پشتیبان تولید در دستور کار سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان کشور قرار گیرد.

سیاستگذاری دولت برای کاهش تبعات اقتصادی شیوع کرونا بر کسب و کارها

سازمان تامین اجتماعی

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

سازمان امور مالیاتی کشور

اهم حمایت‌ها:

- امهال حق بیمه سهم کارفرما
- صدور بخشنامه نحوه دریافت لیست حقوق و مزد کارکنان شاغل در گروه‌های اقتصادی منتخب
- ابلاغ شیوه نامه اجرایی نحوه برقراری بیمه بیکاری ناشی از کرونا
- تعویق در برگزاری جلسات هیأت‌های تشخیص مطالبات بدوی و تجدید نظر در ۶ استان
- ثبت الکترونیکی درخواست متقاضیان بیمه بیکاری

اهم حمایت‌ها:

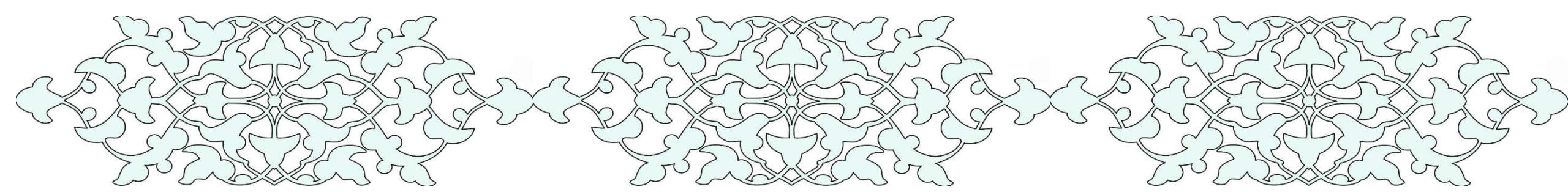
- امهال و ارائه تنفس بازپرداخت تسهیلات بانکی
- ارائه تسهیلات توسط بانک‌ها و موسسات اعتباری
- تعلیق محرومیت و ممنوعیت‌های ناظر بر چک‌ها برگشتی
- افزایش مهلت در خصوص تسویه نقدی بدهی غیر جاری ناشی از تسهیلات اعطایی تولیدی ریالی

اهم حمایت‌ها:

- تمدید مهلت تسلیم اظهارنامه مالیاتی
- استمهال پرداخت مالیات
- استمهال پرداخت بدهی‌های مالیاتی دوره‌های گذشته
- تمدید مهلت بخشودگی جرائم مالیاتی
- تعویق در برگزاری هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی
- تمدید مهلت اعتراض به اوراق مالیاتی
- تسهیل در فرآیندهای حسابرسی مودیان مالیاتی

✓ حمایت‌های در نظر گرفته شده برای حمایت از کسب و کارهای آسیب‌دیده، **محدود به رسته و بخش‌های شناسایی شده در مصوبه هیأت وزیران و اصلاحیه اعلام شده از سوی ستاد ملی مقابله با کرونا** می‌باشد.

✓ حمایت‌های انجام گرفته از سوی سازمان‌های فوق‌الذکر لازم است اما کافی نیست و به‌منظور تحقق بخشی به شعار سال «جهش تولید» ضروریست **دامنه کسب و کارهای شناسایی شده برای حمایت گسترش یابد** و کسب و کارهای تولیدی نیز مشمول حمایت‌ها شوند. همچنین ضروریست **امهال و تعویق‌های انجام گرفته تا پایان شهریور ماه مجدد تمدید گردند.**

اقدامات اتاق ایران

به منظور حمایت از کسب و کارها در شرایط شیوع بیماری کرونا

اهم اقدامات اتاق برای کاهش تبعات کرونا

پژوهش انجام شده با همکاری واحدهای زیر مجموعه اتاق ایران شامل مرکز پژوهش‌ها، کمیسیون‌های تخصصی، تشکل‌ها و شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی انجام گرفته است. بر اساس این کار پژوهشی **۳۰ پیشنهاد** مشخص در راستای **کاهش پیامدهای اقتصادی شیوع ویروس کرونا احصاء** گردید و در قالب نامه به **ریاست جمهوری، وزارت اقتصاد و وزارت صمت** ارسال شده است.

تشکیل کمیته "**واکاوی پروتکل‌های کسب و کار**" با مدیریت **آقای مهندس پور فلاح و دبیری معاونت کسب و کار**

ترجمه مجموعه گزارش‌های بین‌المللی انتشار یافته با موضوع کرونا

اظهار نظر در خصوص اقدامات و سیاست‌گذاری‌ها دولت و نهادهای تصمیم‌گیری در ارتباط با موضوع کرونا

تدوین و تصویب **۳ مقالات سیاستی** با موضوع "کاهش آثار اقتصادی کرونا بر کسب و کارها و اقدامات جهش تولید از منظر بخش خصوصی" در **شورای پژوهشی**

۱- اقتصاد ایران گرفتار با ویروس کرونا؛ ضرورت حمایت از کسب و کارها (ویرایش دوم)

۲- دیده‌بان سازمان بین‌المللی کار: کووید-۱۹ و دنیای کار، برآوردها و تحلیل‌های به‌روز شده (ویرایش دوم)

۳- اثرات اقتصادی کرونا بر تقاضا، عرضه و تأمین مالی در جهان

۴- اثرات اقتصادی ویروس کرونا بر چشم انداز اقتصادی جهان و توصیه‌های سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی

۵- ویروس کرونا چه معنایی برای اقتصاد جهانی می‌تواند داشته باشد

۶- تحلیل شوک اقتصادی ویروس کرونا و پاسخ‌های سیاستی نوآورانه

۷- کووید-۱۹: ابزارهای توسعه اقتصادی فدرال و پاسخ‌های بالقوه

۸- محرک‌های اقتصادی کووید-۱۹: کاهش مالیات بر حقوق و دستمزد کسب و کارها

۹- حمایت‌های شغلی چین

۱۰- فراسوی کرونا و ویروس: مسیری به سوی دوره عادی بعدی

۱۱- چگونه می‌توان مانع ورشکستگی کسب و کارها شد

۱۲- پیشی گرفتن از مرحله بعدی بحران کرونا و ویروس

۱۳- طرحی برای دورکاری: آموزه‌هایی برگرفته از چین

۱۴- اقتصاد همه‌گیری جهانی: مورد کووید-۱۹

مجموعه مقالات اقتصاد کرونا

مرکز پژوهش‌های اقتصاد ایران
بهار ۱۳۹۹

اهم اقدامات اتاق برای کاهش تبعات کرونا

اهم مکاتبات اتاق ایران با نهادهای تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری:

- ریاست جمهوری
- معاون اول ریاست جمهوری
- مجلس شورای اسلامی
- سازمان برنامه و بودجه
- وزارت اقتصاد و دارایی
- وزارت صنعت، معدن و تجارت
- وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
- وزارت راه و شهرسازی
- و ...

The screenshot shows the website of the Center for Studies and Research on the Economy of Iran (PPDIC). The main navigation bar includes 'اقتصاد کرونا' (Economy Corona), 'شورای گفت و گو' (Dialogue Council), 'دبیرخانه شورا' (Secretariat), 'عملکرد شورا' (Council Performance), 'اخبار' (News), and 'تماس با ما' (Contact Us). A sidebar on the right lists various categories like 'بخشنامه‌ها' (Circulars), 'پژوهش‌ها' (Researches), 'مکاتبات' (Correspondence), 'مطالعات بین الملل' (International Studies), 'پروتکل‌های بهداشتی' (Health Protocols), 'منابع لاتین' (Foreign Sources), and 'شوراهای استانی' (Regional Councils).

ردیف	عنوان	مرجع
1	مصوبات ستاد ملی کرونا در حوزه مالیاتی	شورای هماهنگی سران قوا
2	مصوبات شورای پول و اعتبار در رابطه با ویروس کرونا در رابطه با ۷۵ هزار میلیارد تومان تسهیلات	ستاد اقتصادی دولت
3	بخشنامه امهال حق بیمه اسفندماه، فروردین و اردیبهشت ماه سهم کارفرما برای فعالیت‌ها و کارگاه‌های مشمول عناوین ده گانه	سازمان تأمین اجتماعی
4	مصوبات چهارم و هفتمین جلسه شورای عالی هماهنگی اقتصادی در ارتباط با مالیات و تشکیل مجامع عمومی شرکت‌های سهامی عام	ریاست جمهوری
5	بخشنامه بیمه بیکاری به علت شیوع کرونا	سازمان تأمین اجتماعی
6	عدم شمولیت محرومیت‌ها و ممنوعیت‌های ناظر بر چک‌های برگشتی	ریاست جمهوری
7	دستور العمل طرح خرید اعتباری اضطراری ناشی از شیوع بیماری کرونا	تصویب نامه هیأت وزیران
8	بخشنامه قوه قضائیه در خصوص احتکار عمده و عدم عرضه مواد شوینده، ماسک و سایر	قوه قضائیه

برگزاری دو کارگروه تخصصی در حوزه مالیات به منظور ارائه پیشنهاد های مالیاتی به دولت در راستای مقابله با تبعات اقتصادی شیوع کرونا

کلام آخر

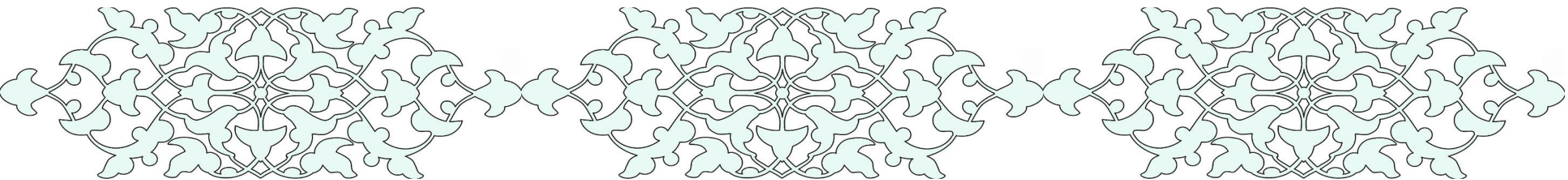
شیوع فراگیر بیماری کرونا، آثار و پیامدهای اقتصادی گسترده‌ای را به همراه داشته است، بر این اساس ضروری است:

کاهش خسارت‌های اقتصادی

سیاست‌های کنترل شیوع کرونا

سیاست‌های حمایتی از کسب و کارها و مردم

کنترل شیوع ویروس کرونا

باتشکر

مرکز پژوهش های اتاق ایران

